

Ἱερά Μητρόπολις
Δράμας

Ἡμερολόγιον 2021

ΕΤΟΣ 15ον

Ἀφιερωμένον

εἰς τὰ 200 ἔτη

ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασεως

τοῦ 1821

Τί ἐστί Πατριάρχης;

«Ὁ Πατριάρχης ἐστὶν εἰκὼν ζῶσα Χριστοῦ καὶ ἔμψυχος, δι' ἔργων καὶ λόγων χαρακτηρίζουσα τὴν ἀλήθειαν.

Τέλος αὐτῷ ἢ τῶν καταπεπιστευμένων ψυχῶν σωτηρία καὶ τὸ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐκδικήσεως τῶν δογμάτων λαλεῖν ἐνώπιον βασιλέως καὶ οὐκ αἰσχύνεσθαι».

«Ἐπαναγωγή», Νομικὸν Βιβλίον
Βασιλείου Μακεδόνας καὶ Λέοντος Σοφοῦ

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰουμενικὸς Πατριάρχης
κ.κ. Βαρθολομαῖος

Εἰς τὸν ἱερὸν κλῆρον
& τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Δράμας εὐχόμενα τὸ Νέον Ἔτος

2021

ἀπὸ Θεοῦ
εὐλογημένον & εἰρηνικόν.

✠ Δράμας Τσάλα

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δράμας
κ.κ. Παῦλος

Προλεγόμενα

Τό νέον έτος 2021 εισάγει τόν έορτασμό των 200 ετών από την Έπανάσταση του 1821. Η επέτειος αυτή δεν πρέπει να άρκεσθει στή διοργάνωση εκδηλώσεων για τό ξεχωριστό για τήν ιστορία μας γεγονός. Πρέπει να στοχεύσει στον επανευαγγελισμό μας στην εθνική ιστορία, όχι στην ιστορία των νεοεποχικών διανοουμένων, που τήν τραβάνε από τά μαλλιά, για να στερεώσουν τίς καταστροφικές για τό έθνος απόψεις τους.

Τό ποιός ήταν ό σκοπός της Έπαναστάσεως μας τό λέει καλύτερα από τόν καθένα ό Άρχιστράτηγός της, ό θρυλικός Γέρος του Μοριά: «Η επανάστασις ή έδίκη μας δεν όμοιάζει μέ καμμιάν άπ' όσες γίνονται τήν σήμερον εις τήν Ενώρτην. Της Ενώρτης αί Έπαναστάσεις εναντίον των διοικήσεων των είναι εμφύλιος πόλεμος. Ο έδικός μας πόλεμος ήταν ό πλέον δίκαιος, ήταν έθνος μέ άλλον έθνος, ήταν μέ ένα λαόν, όπου ποτέ δεν ήθέλησε να άναγνωρισθ ή ως τοιούτος, ούτε να όρκοισθ ή, παρά μόνο ό,τι έκαμνε ή βία. Ούτε ό Σουλτάνος ήθέλησε ποτέ να θεωρήσ η τόν Έλληνικόν λαόν ως λαόν, άλλ' ως σκλάβους.

Μίαν φοράν, όταν επήραμεν τό Ναύπλιο, ήλθεν ό 'Αμυλτον να μέ ιδ ή, μου είπε ότι: 'Πρέπει όί 'Έλληνες να ζητήσουν συμμβασιόν, και ή Αγγλία να μεσιτεύσ η'. Εγώ του άποκρίθ ηκα, ότι: Αυτό δεν γίνεται ποτέ, έλευθερία ή θάνατος. 'Εμεις, Καπετάν 'Αμυλτον, ποτέ συμβιβασμόν δεν έκάμαμεν μέ τους Τούρκους. Άλλους έκοψε, άλλους έσκλάβωσε μέ τό σπαθί και άλλοι, καθώς ήμεις, εξούσαμεν έλεύθεροι από γενεά εις γενεά. Ο βασιλεύς μας έσοποτή η, καμμία συνθήκη δεν έκαμε, ή φρουρά του είχε παντοτινόν πόλεμον μέ τους Τούρκους και δύο φρούρια ήταν πάντοτε άνυπότακτα. Μέ είπε: 'Ποία είναι ή βασιλική φρουρά του, ποία είναι τά φρούρια;» – «Η φρουρά του Βασιλέως μας είναι όί λεγόμενοι Κλέφται, τά φρούρια είναι ή Μάνη και τό Σούλι και τά βουνά». 'Ετι δεν μέ όμίλησε πλέον».

Τό μαρτύριο του Οικουμενικού Πατριάρχη Γρηγορίου Ε' στις 10 Απριλίου 1821, άνήμερα του Πάσχα, εξαγρότισε τους επαναστάτες και κατετάραξε όλόκληρο τόν χριστιανικό κόσμο. Η φρικτή αυτή

πραξη άνοιξε τόν δρόμο για τήν άπελευθέρωση των Έλλήνων, διέγραψε κάθε σκέψη συμβιβασμού, καθιστώντας τόν άγώνα ιερό.

Ο ξένος ιστορικός G. Gervinus έγραψε για τό μαρτύριο του Πατριάρχη τά έξης: «Σέ όλες τίς επαρχίες έδωσε τό σύνθημα για τήν πιο τρομερή εκδίκηση. Στιγμάτισε τόν Σουλτάνο στα μάτια όλων των Έλλήνων μέ τό στήμα του σφαγέα. Έδωσε στον άγώνα τόν χαρακτήρα ενός καταστροφικού πολέμου. Εξαφάνισε και τήν τελευταία σκέψη μας πιθανότητας συμφιλίωσης, συμβιβασμού και ύποταξης. Διήγειρε τόν οίκτο όλου του χριστιανικού κόσμου ύπέρ του δυστυχισμένου έθνους των Έλλήνων. Τηρήξε ή κρίσιμη άφορη για τή ρήξη μεταξύ Ρωσίας και Πύλης».

Όλοι άνεξαρέτως όί άγωνιστές ύπ ηρξαν εύσεβέστατοι και μας άψησαν άπράντατα τεκμήρια της εύσεβείας τους. Τό ισχνό κρατίδιο που έπέτρεψαν όί χριστιανικές δυνάμεις να δημιουργηθ ή ήταν χριστιανικό και Όρθόδοξο, παρότι του επέβαλαν έτεροδόξους κεφαλές, που φρόντισαν να άποκόψουν τήν Εκκλησία από τήν πνευματική μήτρα του Γένους, τό Οικουμενικό Πατριαρχείο, και να τήν καταστήσουν κρατική δομή, έλεγχόμενη από τόν καισαρά. Αυτή τήν παρακαταθήκη μας κληροδότησαν όί πατέρες μας. Δυστυχώς, σήμερα τό κράτος άγωνίζεται να άποτινάξει από πάνω του τό ιερό ένδυμα της Όρθοδοξίας και θέλει να φορέσει τά ράκη της σούδεροθησοκελίας. Άποορθοδοξοποίησε τήν παιδεία και επιδιώκει τόν πλήρη εξοβελισμό του όρθοδοξου μαθήματος από τά σχολεία. Πάμπολλα είναι τά άνιευαγγελικά νομοσχέδια που ψηφίστηκαν τά τελευταία χρόνια. Η άθεία μέ περισσή θρασύτητα ύψωσε τήν άνααιδή κεφαλή της και προκαλεί.

Άλήθεια, τί νόημα έχουν όί έορτασμοί για τό μεγάλο αυτό γεγονός της σύγχρονης Έλληνικής ιστορίας; Η μαρτυρική μας Μητρόπολη συμμετέχει στους έορτασμούς και μέ τήν εκδοχή του παρόντος ήμερολογίου, μέ τήν διάχυση ευχή να συμβάλει στην πνευματική άγύπνιση των κοιμωμένων Νεοελλήνων.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Δαδράμος Παύλος

† Ο ΔΡΑΜΑΣ ΠΑΥΛΟΣ

1 Π	† ΠΕΡΙΤΟΜΗ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ. Βασιλείου Μεγάλου, Ἐμμελείας
2 Σ	Σιλβέστρου, Θεοδότῃς, Θεαγένης, Θεοπίστου, Σεραφεῖμ Σάρωφ
3 Κ	† ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ. Μαλαχίου προφήτου, Γορδίου, Θωμαΐδος
4 Δ	Σύναξις τῶν 70 Αποστόλων, Θεοκτίστου μάρτυρος
5 Τ	Θεοπέμπτου & Θεωνά μαρτύρων, Συγκλητικής οσίας (νηστεία)
6 Τ	† ΤΑ ΑΓΙΑ ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ
7 Π	† Σύναξις τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου
8 Π	Γεωργίου Χοζεβίτου, Δομνίκης, Κύρου & Ἀττικοῦ
9 Σ	Πολυεύκτου, Εὐστατίου, Ἀντωνίνης μ., Πέτρου, Λαυρεντίου
10 Κ	† ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ. Γρηγορίου Νύσσης, Δομετιανοῦ Μελιτινῆς
11 Δ	† Θεοδοσίου Κοινοβιάρχου, Ἀγαπίου, Νικηφόρου
12 Τ	Τατιανῆς, Εὐθασίας, Μερτίου & Πέτρου μαρτύρων
13 Τ	† Ἑρμούλου, Στρατονίκου μ., Μαξίμου Καυσοκαλυβίτου
14 Π	† Ἀγνῆς, τῶν ἐν Σινῇ καὶ Ραϊθῷ ἀναρεθόντων Πατέρων, Νίνας
15 Π	Παύλου Θηβαίου, Ἰωάννου τοῦ Καλυβίτου
16 Σ	Προσκ. ἀλύς. ἀπ. Πέτρου, Πεισίππου, Ἐλασίππου, Μεσίππου, Νεονίλης
17 Κ	† ΙΒ' ΛΟΥΚΑ (δέκα λεπρῶν). Ἀντωνίου Μεγ., Ἀντωνίου Βερ., Γεωργίου Ἰωαν.
18 Δ	† Ἀθανασίου καὶ Κυρίλλου Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας
19 Τ	Μάρκου Ἐφέσου Εὐγεν., Μακαρίου Αἰγ., Μακαρίου Καλογερά
20 Τ	† Εὐθυμίου Μεγάλου, Εὐσεβίου, Ζαχαρίου Ἀρτης
21 Π	† Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Εὐγενίου τοῦ Τραπεζουντίου
22 Π	Τιμοθέου ἀποστόλου, Ἀναστασίου Πέρσου
23 Σ	Κλήμεντος Ἀγκύρας, Ἀγαθαγγέλου μ., Διονυσίου ἐν Ὀλύμπῳ
24 Κ	† ΙΔ' ΛΟΥΚΑ (τυφλοῦ). Ξένης ὁσ., Βαβύλα, Ζωσιμά ὁσ., Νεοφύτου Ἐγκλείας.
25 Δ	† Γρηγορίου Θεολόγου, Αὔξεντιου νεομ., Μαργαρίτας
26 Τ	Ξενοφάντος & οἰκογενείας, Ἀμωνα ὁσ., Θεοδώρου Στουδίτου
27 Τ	† Ἀνακομ. λειψ. Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Κλήμεντος, Μαρκιανῆς
28 Π	† Ἐφραίμ Σύρου, Παλλαδίου καὶ Ἰακώβου ὁσίων, Χάριτος
29 Π	† Ἀνακ. λειψ. Ἰγνατίου Θεοφόρου, Δημητρίου νεομ. Χιοπολίτου
30 Σ	† Τριῶν Ἱεραρχῶν (Εορτὴ Παιδείας), Θεοφίλου νέου μ.
31 Κ	† ΙΕ' ΛΟΥΚΑ (Ζακχαίου). Κύρου-Ἰωάννου Ἀναγ., Ἀθανασίας μ., Ἡλίου

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
11	Κολ. β' 8-12	Λουκ. β' 20-21, 40-52	Περιτομῆς Ἰ. Χριστοῦ	
3	Β' Τιμ. δ' 5-8	Μάρκ. α' 1-8	πλ. α'	Η'
6	Τίτ. β' 11-14, γ' 4-7	Ματθ. γ' 13-17	Θεοφανείων	
7	Πράξ. ιθ' 1-8	Ἰωάν. α' 29-34	Συν. Ἰωάν. Προδρόμου	
10	Ἐφεσ. δ' 7-13	Ματθ. δ' 12-17	πλ. β'	Θ'
17	Ἐβρ. ιγ' 17-21	Λουκ. ιζ' 12-19	βαρύς	Ι'
18	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Ματθ. ε' 14-19	Ἀθανασίου & Κυρίλλου	
24	Α' Τιμ. α' 15-17	Λουκ. ιη' 35-43	πλ. δ'	ΙΑ'
25	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Ἰωάν. ι' 9-16	Γρηγορίου Θεολόγου	
27	Ἐβρ. ζ' 26 - η' 2	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἰωάννου Χρυσοστόμου	
30	Ἐβρ. ιγ' 7-16	Ματθ. ε' 14-19	Τριῶν Ἱεραρχῶν	
31	Α' Τιμ. δ' 9-15	Λουκ. ιθ' 1-10	α'	Α'

Εορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 7/1 Ἰ.Ν. Τιμίου Προδρόμου Ἀργυρουπόλεως.
 17/1 Ἰ.Ν. Ἀγίας Εἰρήνης Δράμας.
 18/1 Ἰ.Ν. Ἀγίου Ἀθανασίου Δοξάτου, Καλαμπακίου, Πετρούσας.
 21/1 Ἰ.Ν. Ἀγίου Εὐγενίου Ἀρκαδικοῦ.
 30/1 Ἰ.Ν. Ἀγ. Τριῶν Ἱεραρχῶν Πηγαδίων.

1 Δ	Τρύφωνος, Περπέτουας μ., Βασιλείου Θεσ., Ἀναστασίου Ναυπλίου
2 Τ	† Ὑπαπαντῆ Σωτήρος Χριστοῦ, Ἰορδάνου Τραπεζούντιου
3 Τ	Συμεών Θεοδ., Ἀννης πρ., Ἰωάννου, Νικολάου & Σταματίου ἐκ Σπετσῶν νεομ.
4 Π	† Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Νικολάου ὁμ., Ἀβραμίου
5 Π	† Ἀγάθης, Πολυεύκτου Κων/λεως, Θεοδοσίου ἐν Σκοπέλῳ
6 Σ	Φωτίου Πατρ. Κων/λεως, Βουκόλου Σμύρνης, Φαύστης
7 Κ	† ΙΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (ταλάντων). Παρθένιου Λαμπάκου, Λουκά ὁσ. ἐν Στειρίῳ
8 Δ	Ζαχαρίου προφ., Θεοδώρου στρατηλάτου, Μάρθας & Μαρίας μ.
9 Τ	† Ἀνακομιδῆ λειψάνων ὁσίου Γεωργίου, Νικηφόρου μάρτ.
10 Τ	† Χαραλάμπους ἱερομ., Ἀναστασίου, Ζήνωνος ταχυδρόμου
11 Π	† Βλασίου ἱερομάρτυρος, Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης
12 Π	Μελετίου Ἀντιοχείας, Ἀντωνίου Κων/λεως, Χρήστου κηπουροῦ
13 Σ	Ἀκύλα & Πρισκίλλης ἀποστόλων, Εὐλογίου Ἀλεξανδρείας
14 Κ	† ΙΖ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Χαναναίας). Αὐξεντίου, Ἀβραάμ, Μάρωνος, Νικολάου Κορ.
15 Δ	Ὁνησίμου ἀποστ., Εὐσεβίου, Ἀνθίμου ὁσίου τοῦ ἐν Χίῳ
16 Τ	Παμφίλου μάρτ. καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, Φλαβιανοῦ Πατρ. Κων/λεως
17 Τ	Θεοδώρου Τήρωνος, Θεοδώρου Μυτιληνῆς νεομ., Πουλχερίας
18 Π	Λέοντος ἐπισκόπου Ρώμης, Ἀγαπητοῦ ἐπισκόπου Σιναίου
19 Π	† Ἀρχίππου, Φιλήμονος ἀποστ., Φιλοθέης Ἀθηναίας
20 Σ	Λέοντος ἐπισκόπου Κατάνης, Βησσαρίωνος, Ἀγάθωνος Ρώμης
21 Κ	† ΙΣΤ' ΛΟΥΚΑ (Τελ. & Φαρισαίου). Τιμοθέου ἐν Συμβόλοις (ἀρχῇ Τριωδίου)
22 Δ	Εὐρεσις λειψ. μαρτ. ἐν τοῖς Εὐγενίου, Θαλασίου, Βαραδάτου
23 Τ	Πολυκάρπου Σμύρνης, Γοργονίας, Δαμιανῶ ὁσίου
24 Τ	† Α' - Β' εὐρ. κεφαλῆς Ἰωάννου Προδρόμου
25 Π	Ταρασίου Κων/λεως, Ρηγίνου ἐπ. Σκοπέλου, Ἀλεξάνδρου Θράκης
26 Π	Πορφυρίου Γάζης, Φωτεινῆς Σαμαρείτιδος, Θεοκλήτου μάρτ.
27 Σ	† Προκοπίου Δεκαπολ., Στεφάνου γηροκ., Ἐφραίμ Κατουνακίτου
28 Κ	† ΙΖ' ΛΟΥΚΑ (Ἀσώτου). Βασιλείου ὁμ., Κυράνης νεομ.

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Ἑβρ. ζ' 7-17	Λουκ. β' 22-40	Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου	
7	Β' Κορ. στ' 1-10	Ματθ. κε' 14-30	β'	Β'
10	Β' Τιμ. β' 1-10	Ἰωάν. ιε' 17 - ιστ' 2	Ἀγίου Χαραλάμπους	
14	Β' Κορ. στ' 16-ζ' 1	Ματθ. ιε' 21-28	γ'	Γ'
21	Β' Τιμ. γ' 10-15	Λουκ. ιη' 10-14	δ'	Δ'
24	Β' Κορ. δ' 6-15	Ματθ. ια' 2-15	Α' & Β' εὐρ. Κεφ. Προδρόμου	
28	Α' Κορ. στ' 12-20	Λουκ. ιε' 11-32	πλ. α'	Ε'

Εορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 2/2** Ἱ. Μονὴ Ἀναλήψεως - Ταξιάρχες (Σίψα).
9/2 Ἱ. Μονὴ Ἀναλήψεως - Ταξιάρχες (Σίψα).
 Ἀνακομιδῆ λειψάνων ὁσίου Γεωργίου.
10/2 Ἱ. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλοῦ Ἀγροῦ.

1 Δ	Ευδοκίας όσ., Μαρκέλλου & Αντωνίνης μ., Αγαπίου
2 Τ	Ήσυχίου, Συγκλητικού, Ευθαλίας μ., Νικολάου Πλανά
3 Τ	Ευτρόπιου, Κλεονίκου, Βασιλίσκου μαρτύρων
4 Π	Γερασίμου Ἰορδανίτου, Παύλου & Ἰουλιανῆς, Γρηγορίου Ἀσσου
5 Π	Κόνωνος, Εὐλόγιου, Ἀρχελάου, Εὐλαμπίου
6 Σ	† ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΝ . Τῶν ἐν Ἀμορίῳ 42 μ., Εὐρεσις Τιμ. Σταυροῦ
7 Κ	† ΑΠΟΚΡΕΩΝ (Κρίσεως) . Τῶν ἐν Χερσῶν ἱερομ., Λαυρεντίου όσ.
8 Δ	Θεοφυλάκτου Νικομηδείας, Ἑρμοῦ ἀποστ., Δομετίου
9 Τ	† Τεσσαράκοντα μαρτύρων τῶν ἐν Σεβαστείᾳ , Καισαρίου θαυμ.
10 Τ	Κοδράτου, Ἀναστασίας Πατρικίας, Μιχαῆλ Μαυρουδῆ
11 Π	Σωφρονίου Ἱεροσ., Θεοδώρας Ἀρτης, Τροφίμου μάρτ.
12 Π	Γρηγορίου Διαλόγου, Συμεῶν ν. Θεολόγου, Θεοφάνους όμολ.
13 Σ	† Ἀνακ. λειψ. Νικηφόρου Κων/λεως, Πουπλίου Ἀθηνῶν
14 Κ	† ΤΥΡΙΝΗΣ . Βενεδίκτου όσίου, Εὐσχήμονος ἐπισκ. Λαμπάκου
15 Δ	† Καθαρά Δευτέρα . Ἀγαπίου, Ἀριστοβούλου ἀπ
16 Τ	Σαββίνου, Ἰουλιανοῦ μ., Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ
17 Τ	Ἀλεξίου ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ, Θεοστρίκτου όμολ.
18 Π	Κυρίλλου Πατρ. Ἱεροσολύμων, Τροφίμου μάρτ.
19 Π	† Α' Χαιρετισμοί . Χρυσάνθου & Δαρείας μαρτ., Κλαυδίου
20 Σ	† Ἀνάν. διά κολλύβων θαύματος ἁγ. Θεοδώρου , Μύρωνος Κρήτης
21 Κ	† Α' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ὁρθοδοξίας) . Ἰακώβου όμ., Θωμά Πατρ. Κων/λεως
22 Δ	Βασιλείου Ἀγκύρας, Καλλινίκης μ., Δροσίδος
23 Τ	Νίκωνος καί τῶν σὺν αὐτῷ 199 μαρτ., Λουκά νεομ.
24 Τ	Ἀρτέμιονος ἐπισκ. Σελευκείας, Παρθενίου Πατριάρχου Κων/λεως
25 Π	† ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ (Ἐθνική εορτή)
26 Π	† Β' Χαιρετισμοί . Σύναις ἀρχ. Γαβριήλ, τῶν ἐν Γοτθία 26 μαρτύρων
27 Σ	Ματράνης ἐν Θεσ/νίκη, Φιλητοῦ μ., Παύλου ἐπισκ. Κορίνθου
28 Κ	† Β' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Γρηγορίου Παλαμᾶ) . Ἰλαρίωνος τοῦ νέου ἡγουμ.
29 Δ	Μάρκου Ἀρεθουσίων, Ἰωάν. Βαραχησίου μ.
30 Τ	Ἰωάννου Κλίμακος, Ζαχαρίου Κορίνθου, Εὐβούλης μάρτ.
31 Τ	Ἰαπασίου ἐπισκόπου Γαγγῶν, Ἀκακίου όμολογητοῦ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Α' Θεσ. δ' 13-17	Λουκ. κα' 8-9, 25-27, 33-36	Ψυχοσαββάτου	
7	Α' Κορ. η' 8 - θ' 2	Ματθ. κε' 31-46	πλ. β'	ΣΤ'
9	Ἑβρ. ιβ' 1-10	Ματθ. κ' 1-16	Τεσσαράκοντα Μαρτύρων	
14	Ρωμ. ιγ' 11 - ιδ' 4	Ματθ. στ' 14-21	βαρύς	Ζ'
20	Β' Τιμ. β' 1-10	Μάρκ. β' 23 - γ' 5	Ἀγ. Θεοδώρου	
21	Ἑβρ. ια' 24-26, 32-40	Ἰωάν. α' 44-52	πλ. δ'	Η'
25	Ἑβρ. β' 11-18	Λουκ. α' 24-38	Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου	
28	Ἑβρ. α' 10 - β' 3	Μάρκ. β' 1-12 α'	α'	Θ'

Εορτάζοντες Ἱεροί Ναοί

20/3 Ἱ.Ν. Ἀγ. Θεοδώρων Πρινολόφου.

25/3 Ἱ.Ν. Εὐαγγ. Θεοτόκου Δράμας, Βαθυσπήλου, Καλαμώνος, Κάτω Κεφαλαρίου.

1	Π	Μαρίας Αιγυπτίας, Γερωντίου & Βασιλείδου μ.
2	Π	† Γ' Χαιρετισμοί. Τίτου όσ., Θεοδώρας, Εύθалиς παρθένων
3	Σ	Νικήτα όμολογητού, Ίωσήφ μωνογράφου
4	Κ	† Γ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Σταυροπροσκυνήσεως). Νικήτα έν Σέρραις ιερ.
5	Δ	Κλαυδίου, Νικηφόρου μάρτ., Διοδώρου, Θεοδώρας έν Θεσ/νίκη
6	Τ	Εύτυχίου Κων/λεως, Γρηγορίου Σιναΐτου, τών έν Περσίδι 120 μ.
7	Τ	Καλλιπίου, Γεωργίου επίσκ. Μυτιλήνης, Σάββα του έν Καλύμνι
8	Π	Ήρωδιώνος, Ρούφου, Αγάβου, Έρμου άπ., Ίωάννου ναυκλήρου
9	Π	† Δ' Χαιρετισμοί. Εύτυχίου μάρτ., Βαδίου ιερομάρτυρος
10	Σ	Γρηγορίου Ε', Δημιοσθένους, Σοφοκλέους, Επαμεινώνδα
11	Κ	† Δ' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Ίωάννου Κλίμακος). Αντίπα έπ. Περγάμου
12	Δ	Βασιλείου έπ. Παρίου όμολ., Σεργίου Κων/λεως, Ανθούσης όσίας
13	Τ	Μαρτίνου Ρώμης, Θεοδοσίου και Ζωΐλου μαρτύρων
14	Τ	† Ο Μέγας Κανών. Αριστάρχου, Ποΐδη, Τροφίμου, Θωμαΐδος μ.
15	Π	Κρήσκεντος μ., Λεωνίδου ιερομ. έπ. Αθηνών
16	Π	† Ακάθιστος Ύμνος. Αγάπης, Χιονίας, Ειρήνης, Χαρίσης, Νίκης
17	Σ	Συμεών, Μακαρίου Κορίνθου Νοταρά, Άδριανού, Αγαπητού
18	Κ	† Ε' ΝΗΣΤΕΙΩΝ (Μαρίας Αιγυπτίας). Σάββα Στρατηλάτου
19	Δ	Παφνουτίου ιερομ., Τρύφωνος Κων/λεως, Αγαθαγγέλου
20	Τ	Ζαχαΐου άπ., Θεοδώρου Τριχινά, Αθανασίου & Ίωσάφ Μετεωριτών
21	Τ	Ίανουαρίου ιερομ., Αλεξάνδρας βασιλίσσης, Άναστασίου Σιναΐτου
22	Π	Ναθαναήλ άποστόλου, Θεοδώρου Συκεώτου, Νεάρχου μάρτ.
23	Π	Πολυχρονίας, Αθανασίου του άπό μάγων, Πρωτολέοντος στρατ.
24	Σ	† Άνάστασις Λαζάρου. Ελισάβετ όσίας, Σάββα Στρατηλάτου, Δούκα
25	Κ	† ΤΩΝ ΒΑΪΩΝ. Μακεδονίου Κων/λεως, Νίκης μάρτυρος
26	Δ	† Μ. ΔΕΥΤΕΡΑ. Ίωσήφ του Παγκάλου, Βασιλέως έπ. Αμασείας
27	Τ	† Μ. ΤΡΙΤΗ. Τών Δέκα Παρθένων, Συμεών Ίεροσολύμων
28	Τ	† Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ. Τής άλειψάσης τόν Κύριον μύρω, Μέμνονος όσ.
29	Π	† Μ. ΠΕΜΠΤΗ. Ο Μυστικός Δείπνος.
30	Π	† Μ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ. Τά Άγία Πάθη του Κυρίου.

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΞΩΘΙΟΝ
4	Έβρ. δ' 14 - ε' 6	Μάρκ. η' 34 - θ' 1	β'	Γ'
10	Έβρ. ζ' 26-η' 2	Ίωάν. ι' 9-16	Άγίου Γρηγορίου Ε'	
11	Έβρ. στ' 13-20	Μάρκ. θ' 17-31	γ'	ΙΑ'
18	Έβρ. θ' 11-14	Μάρκ. θ' 32-45	δ'	Α'
24	Έβρ. ιβ' 28 - ιγ' 8	Ίωάν. ια' 1-45	Άναστάσεως Λαζάρου	
25	Φιλίπ. δ' 4-9	Ίωάν. ιβ' 1-18	Βαΐων	

Έορτάζοντες Ίεροι Ναοί

11/4 Ί.Ν. Αγίου Νικολάου Δράμας. Δ' Κυριακή Νη-
στεϊών. Ιτιάνευσις έν τη πόλει τής Δράμας
των ιερών λειψάνων του όσίου Γεωργίου του
όμολογητού.

24/4 Ί.Ν. Αγίου Λαζάρου Κουδουνίων.

1	Σ	† Μ. ΣΑΒΒΑΤΟΝ. Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος τοῦ Κυρίου.
2	Κ	† ἉΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ. Ἡ Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου.
3	Δ	† Δευτέρα Διακαιν., Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, Τιμοθέου & Μαύρας
4	Τ	† Τρίτη Διακαιν., Μάρκου ἀπ. Ραφαήλ, Νικολάου, Εἰρήνης μαρτύρων
5	Τ	† Ἀνακ. λειψάνων Μ. Ἀθανασίου, Εἰρήνης μεγ., Εὐθυμίου Μαδύτου
6	Π	Ἰωβ πολυάθλου, Σεραφεὶμ ὁ σ., Σοφίας Κλεισούρας
7	Π	† Ζωοδόχου Πηγῆς, τοῦ ἐν οὐρανῷ φανέντος Σταυροῦ ἐπὶ Μεγ. Κων/νου
8	Σ	† Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, Ἀρσενίου Μεγάλου
9	Κ	† ΤΟΥ ΘΩΜΑ. 172 Ὁσιμ. Εἰκοσιφοινίσης, Ἡσαΐου πρ., Χριστοφόρου μ.
10	Δ	Σίμωνος ἀποστόλου Ζηλωτοῦ, Λαυρεντίου ὁσίου τοῦ Μεγαρέως
11	Τ	Κυρίλλου & Μεθοδίου Θεολόγων τῶν ἰσοποστ., Μωκίου ἱερομάρτ.
12	Τ	Ἐπιφανίου Κύπρου, Γερμανοῦ Κων/λεως
13	Π	Γλυκερίας μ., Σεργίου ὁμ., Εὐθυμίου ὁσ., Πανσικάκου ἐπ. Συνάδ.
14	Π	Ἰσιδώρου Χίου, Θεράποντος ἱερομ., Λεοντίου Πατρ. Ἱεροσολύμων
15	Σ	Παχωμίου Μεγάλου, Ἀχιλλίου ἐπ. Λαρίσης, Βαρβάρου Μυροβλ.
16	Κ	† ΤΩΝ ΜΥΡΟΦΟΡΩΝ. Θεοδώρου ἡγιασμένου, Γεωργίου Μυτιλήνης
17	Δ	Ἀνδρονίκου & Ἰουνίας ἀπ., Νικολάου τοῦ ἐκ Μετόβου νεομ.
18	Τ	Πέτρου, Διονυσίου, Ἡρακλείου, Θεοδότου, Ιουλίας, Θεοδότης
19	Τ	Πατρικίου Προύσης, Κόνωνος, Μενάνδρου, Πολυαίνου
20	Π	Θαλλελαίου μάρτ., Νικήτα Χίου, Λυδίας Φιλιππησίας
21	Π	† Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης ἰσαποστόλων
22	Σ	Βασιλίσκου μάρτ., Δημητρίου & Παύλου νεομ.
23	Κ	† ΠΑΡΑΛΥΤΟΥ. Μιχαήλ Συνάδων, Συνεσίου Κύπρου, Μαρίας μυρ.
24	Δ	Συμεών ὁσ., Ἰλαρίωνος, Μελετίου καὶ 11.208 μ.
25	Τ	† Γ' εὐρεσις Κεφαλῆς Τιμίου Προδρόμου
26	Τ	† Μεσοπεντηκοστῆς, Κάρπου & Ἀλφαίου ἐκ τῶν 70, Ἀβερκίου
27	Π	Ἰωάννου Ρώσου, Θεράποντος & Ἐλλαδίου ἱερομ.
28	Π	Εὐτυχούς, Ελικοινίδος μ., Ανδρέου σαλοῦ
29	Σ	Θεοδοσίας, Ὑπομονῆς ὁσ., Ἰωάννου (Νάννου) νεομ. Θεσσαλον.
30	Κ	† ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΔΟΣ. Ἰσαακίου Δαλμάτων, Ρωμανοῦ μ., Βαρλαάμ ὁσ.
31	Δ	Ἐρμείου ἀπ., Εὐσεβίου, τῶν ἐν Ἀσκάλῳ μαρτύρων

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
2	Πράξ. α' 1-8	Ἰωάν. α' 1-17	α'	-
3	Πράξ. ιβ' 1-11	Ἰωάν. α' 18-28	Ἀγ. Γεωργίου Τροπαιοφόρου	
4	Α' Πέτρ. ε' 6-14	Λουκ. κδ' 12-35	Μάρκου Εὐαγγελιστοῦ	
6	Εβρ. ιγ' 7-16	Ἰωάν. γ' 1-15	Ἀνακ. λειψ. Μεγ. Ἀθανασίου	
8	Α' Ἰωάν. α' 1-7	Ἰωάν. ιθ' 25-28, κα' 24-25	Ἰωάννου Εὐαγγελιστοῦ	
9	Πράξ. ε' 12-20	Ἰωάν. κ' 19-31	-	Α'
16	Πράξ. στ' 1-7	Μάρκ. ιε' 43 - ιστ' 8	β'	Δ'
21	Πράξ. κστ' 1, 12-20	Ἰωάν. ι' 1-9	Ἁγίων Κων/νου & Ἐλένης	
23	Πράξ. θ' 32-42	Ἰωάν. ε' 1-15	γ'	Ε'
26	Πράξ. ιδ' 6-18	Ἰωάν. ζ' 14-30	Μεσοπεντηκοστῆς	
30	Πράξ. ια' 19-30	Ἰωάν. δ' 5-42	δ'	Ζ'

Εορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 3/5** Ἱ.Ν. Ἁγίου Γεωργίου Καλαμακίου, Κοκκινογείων, Κουδουνίων, Κυργίων (Ἀγάπη), Μοναστηρακίου, Νέας Ἀμισοῦ, Νικηφόρου, Ξηροποτάμου, Πλατανοβρύσεως, Πρασινάδας, Σιδηρονέρου, Σιταγρών, Τείχους, Φτελιδᾶς, Φωτολίβους, Χαμοκεράσων, Μαυροκορδάτου, Αἰγείρου, Ἀνδονοκάστρου, Παπάδων.
- 4/5** Ἱ.Ν. Ἀγ. Ραφαήλ, Νικολάου καὶ Εἰρήνης Πανοράματος Δράμας.
- 5/5** Ἱ.Ν. Ἁγίου Ἀθανασίου Δοξάτου, Πετρούσας.
- 5/5** Ἱ.Ν. Ἁγίας Εἰρήνης Δράμας.
- 5/5** Ἱερός Μητροπολιτικὸς Ναός. Σύναξις Ὑπεραγίας Θεοτόκου Πορταϊτίσσης.
- 7/5** Ἱ.Ν. Ζωοδόχου Πηγῆς Πλατανιάς, Καλλιφύτου.
- 9/5** Ἱ.Μ. Εἰκοσιφοινίσης. Τῶν ἁγίων 172 ὁσιομαρτύρων τῶν ὑπὸ τῶν Ἀγαρηνῶν ἀναιρεθέντων.
- 21/5** Ἱ.Ν. Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἐλένης Δράμας, Παρανεστίου, Μεγαλοκάμπου, Παλιαμπέλων Ἄνω Κεφαλαρίου.

1	Τ	Ιουστίνου φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, Πύρρου, Χαριτοῦς μ.
2	Τ	Νικηφόρου Κων/λεως, Ἐράμου, Κων/νου ἐξ Ἀγαρινῶν
3	Π	Λουκιλλιανού καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, Παύλης μάρτ.
4	Π	Μάρθας καὶ Μαρίας ἀδελφῶν Ἀζάρου, Μητροφάνους Κων/λεως
5	Σ	Δωροθέου Τύρου, Μάρκου Χίου, Νικάνδρου
6	Κ	† ΤΥΦΛΟΥ. Ἰλαρίωνος ἡγούμ. Δαλμάτων, Ἀττάλου θαυματουργοῦ
7	Δ	Θεοδότου ἱερ. Ἀγκύρας, Σεβαστιανῆς, Ζηναῖδος
8	Τ	Ἀνακ. λειψ. Θεοδώρου Στρατηλάτου, Καλλιόπης μ., Θεοφάνους
9	Τ	† ΑΠΟΔΟΣΙΣ ΠΑΣΧΑ. Κυρίλλου ἀρχιεπ. Ἀλεξανδρείας, Θέκλας μάρτ.
10	Π	† ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ. Θεοφάνους, Πανσέμνης τῶν οἰσίων, Ἀλεξάνδρου
11	Π	† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ & ΒΑΡΝΑΒΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, Λουκά Συμφερουπόλεως
12	Σ	Ὁνουφρίου ὁσ., Πέτρου ἐν Ἄθῳ, Τριφυλλίου Κύπρου
13	Κ	† ΠΑΤΕΡΩΝ Α' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ. Ἀκυλίνης μ., Διοδώρου μ.
14	Δ	Ἐλισσαίου προφήτου, Μεθοδίου Κων/λεως, Ἰουστίνου Πόποβιτς
15	Τ	Ἱερωνύμου ὁσ., Ἀγνούστίνου ἐπ., Ἰππιδότος, Ἀμώρ πρ., Ἀρχαίου, Στεφανᾶ
16	Τ	Τύχωνος ἐπισκ. Ἀμαθούντος Κύπρου τοῦ θαυματουργοῦ
17	Π	Ἰσαύρου, Βασιλείου, Μανουήλ, Σαβέλ, Ἰσμαήλ, Ἰννοκεντίου
18	Π	Θεοδόουλου, Ὑπατίου, Αἰθερίου μ., Λεοντίου Αἰγίνης
19	Σ	† ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΩΝ. Ἰουδα (Θαοδαίου) ἐπ., Παΐσιου Μεγάλου
20	Κ	† ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗΣ. Μεθοδίου Πατάρων, Νικολάου Καβάσιλα, Καλλίστου
21	Δ	† ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ. Ἰουλιανού μάρτ., Νικήτα Νισυρίου
22	Τ	Εὐσεβίου ἱερομ. ἐπ. Σαμοσάτων, Ζήνωνος, Ζηναῖ μαρτύρων
23	Τ	Ἀγριππίνης, Ἀριστοκλέους μ., Δημητρίου διακ.
24	Π	† ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΤΙΜΙΟΥ ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ, ΓΕΝΕΘΛΙΟΝ ΑΓ. ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΙΟΥ
25	Π	Φεβρωνίας ὁσιμ., Ὁρεντίου & 6 ἀδελφῶν, Γεωργίου ἐξ Ἀτταλείας
26	Σ	Δαβὶδ τοῦ ἐν Θεσ/νίκῃ, Ἰωάννου ἐπισκ. Γοτθίας, Δαβὶδ ὁσιμ.
27	Κ	† ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ. Σαμψὼν Ξενοδόχου, Μαρίας & Ἰωάννας μυρ.
28	Δ	Ἀν. λειψ. Κύρου & Ἰωάννου Αναργύρων, Σεργίου (νηστεία)
29	Τ	† ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΥΛΟΥ ΤΩΝ ΠΡΩΤΟΚΟΡΥΦΑΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, Γαίου
30	Τ	† ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΔΩΔΕΚΑ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ, Μιχαήλ τοῦ κηπουροῦ

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
6	Πράξ. ιστ' 16-34	Ἰωάν. θ' 1-38	πλ. α'	Η'
9	Πράξ. ιη' 22-28	Ἰωάν. ιβ' 36-47	Αποδόσεως Πάσχα	
10	Πράξ. α' 1-12	Λουκ. κδ' 36-53	Αναλήψεως	
13	Πράξ. κ' 16-18, 28-36	Ἰωάν. ιζ' 1-13	πλ. β'	Ι'
19	Α' Θεσ. δ' 13-17	Ἰωάν. κα' 14-25	Ψυχοσαββάτου	
20	Πράξ. β' 1-11	Ἰωάν. ζ' 37-52, η' 12	Πεντηκοστής	
21	Ἐφεσ. ε' 8-19	Ματθ. ιη' 10-20	Ἀγίου Πνεύματος	
24	Ρωμ. ιγ' 11 - ιδ' 4	Λουκ. α' 1-25, 57-68, 76, 80	Γενέσιον Προδρόμου	
27	Ἐβρ. ια' 33-40, ιβ' 1-2	Ματθ. ι' 32-33, 37-38, ιθ' 27-30	πλ. δ'	Α'
29	Β' Κορ. ια' 21 - ιβ' 9	Ματθ. ιστ' 13-19	Πέτρου & Παύλου	
30	Α' Κορ. δ' 9-16	Ματθ. θ' 36, ι' 1-8	Συναξίως Ἀποστόλων	

Εορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 10/6** Ἱ. Μονὴ Ἀναλήψεως-Ταξιάρχες (Σίψα), Ἱ. Ν. Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Ὑψηλοῦ Κυργίων.
- 21/6** Ἱ. Ν. Ἀγίας Τριάδος Δράμας, Προσοτσάνης, Μικροχωρίου, Ξαγνάντου.
- 24/6** Ἱ. Ν. Ἀγίου Εὐγενίου Ἀρκαδικοῦ.
- 27/6** Ἱ. Ν. Ἀγίων Πάντων Δράμας (Α' Κοιμητηρίου).
- 29/6** Ἱ. Ν. Ἀγ. Πέτρου καὶ Παύλου Ἀμμελακίων, Ἀγγίτου, Ξηροποτάμου, Μικροχωρίου Παρανεστίου, Μικρολιβάδου, Κρήνης.
- 30/6** Ἱ. Ν. Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων Δράμας.

1	Π	† Κοσμᾶ & Δαμιανοῦ Ἀναργύρων τῶν ἐν Ρώμῃ
2	Π	Κατάθεσις ἐν Βλαχέρναις ἐσθίτος Θεοτόκου, Λάμπρου νεομ.
3	Σ	Υακίνθου μ., Ανατολίου, Θεοδότης, Γερσίου Εὐρυτανίας
4	Κ	† Β' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Κληῖσις μαθητῶν). Ἀνδρέου ἐπ. Κρήτης, Μιχαὴλ Χιαντιάτη
5	Δ	† Ἀθανασίου τοῦ ἐν ᾿Αθῶ, Λαμπαδοῦ, Κυπριανοῦ
6	Τ	Σισώῃ Μεγ., Ἀρχιππου, Φιλήμονος, Ὁνησίμου ἀπ., Λουκίας
7	Τ	† Κυριακῆς μεγαλομάρτυρος, Θωμᾶ τοῦ ἐν Μαλεψ, Εὐαγγέλου
8	Π	Προκοπίου μεγάλ., Θεοφίλου Ζίχνης, Ἀναστασίου νεομ.
9	Π	Παγκρατίου, Διονυσίου, Μητροφάνους ἐν ᾿Αθῶ, Μιχαὴλ Πακνανᾶ
10	Σ	† Τῶν ἐν Νικοπόλει Ἀρμενίας 45 μαρτ., Γρηγορίου ἐπ. Ἀσσου
11	Κ	† Γ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Θείας Προνοίας). Εὐφημίας μ., Ὀλγας ἱσ., Σωφρονίου ἁγιορ.
12	Δ	Πρόκλου & Ἰλαρίου, Βερονίκης, Σεραπίωνος, Παΐσιου Ἀγιορείτου
13	Τ	Σύναξις ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, Στεφάνου Σαββαΐτου
14	Τ	Ἀκύλα ἀποστ., Ἰούστου μ., Ἰωσήφ Θεοδίνης, Νικοδήμου Ἀγιορείτου
15	Π	Κηρύκου καὶ Ἰουλίττης, Βλαδιμήρου ἱσαπ., Ἀβουδίου μάρτ.
16	Π	Ἀθηνογένους, Φαύστου μ., Ἀντιόχου μ., 15.000 μ. ἐν Πισιδίᾳ
17	Σ	† Μαρίνης μεγαλομ., Σπεράτου & Βερονίκης μαρτύρων
18	Κ	† ΠΑΤΕΡΩΝ Δ' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ. Αἰμιλιανοῦ, Παύλου μ., Παμβῶ ὁσ.
19	Δ	Μακρίνης ὁσ., Δίου ὁσίου, Θεοδώρου Ἐδέσσης
20	Τ	† Προφῆτου Ἠλίου τοῦ Θεοβίτου, Φλαβιανῶ
21	Τ	Ἰωάννου ὁσ., Συμεὼν διὰ Χριστὸν σαλοῦ, Παρθενίου Ραδοβυζίων
22	Π	Μαρίας Μαγδαληνῆς Μυροφόρου, Μαρκελλῆς Χιοπολ., Κορνηλίου
23	Π	Ἰεζεκιήλ προφῆτου, Φωκά ἱερομ., Πελαγίας ὁσ. Τήνου
24	Σ	† Χριστίνης μεγάλ., Ἀθηναγόρου μάρτ., Θεοφίλου Ζακυνθίου
25	Κ	† Ε' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Γερρασηνῶν). Κοίμησις ἁγ. Ἄννης, Ὀλυμπιάδος διακ.
26	Δ	† Παρασκευῆς ὁσίου., Ἐρμούλου ἱερομ., Ὁραιοζήλης
27	Τ	† Παντελεήμονος μεγαλομάρτ., Νικοδήμου, Ἀνθούσης ὁμολ.
28	Τ	Προχόρου, Νικάνορος, Τίμωνος, Παρμενᾶ ἀπ., Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου
29	Π	Καλλινίκου, Θεοδότης & τέκνων αὐτῆς μ., Ἰωάννου στρατιώτου
30	Π	Σίλα, Σιλουανοῦ, Κρήσκεντος, Ἐπαινετοῦ & Ἀνδρονίκου ἐκ τῶν 70
31	Σ	† Ἰωσήφ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, Εὐδοκίμου δικαίου, Δημοκρίτου

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΞΩΘΙΟΝ
1	Α' Κορ. ιβ' 27 - ιγ' 8	Ματθ. ι' 1, 5-8	Ἁγίων Ἀναργύρων	
4	Ρωμ. β' 10-16	Ματθ. δ' 18-23	α'	Β'
11	Β' Κορ. στ' 1-10	Ματθ. στ' 22-33	β'	Γ'
18	Τίτ. γ' 8-15	Ματθ. ιγ' 14-19	γ'	Δ'
20	Ἰακ. ε' 10-20	Λουκ. δ' 22-30	Προφῆτου Ἠλίου	
25	Γαλ. δ' 22-27	Ματθ. η' 28 - θ' 1	δ'	Ε'
26	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Ἁγ. Παρασκευῆς	
27	Β' Τιμ. β' 1-10	Λουκ. κα' 12-19	Ἀγ. Παντελεήμονος	

Εορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 1/7** Ἱ.Ν. Ἀγίων Ἀναργύρων Δράμας, Φωτολίβους.
- 7/7** Ἱ.Ν. Ἀγίας Κυριακῆς Δοξάτου-Χωριστῆς.
- 12/7** Ἱ.Ν. Ὁσίου Παΐσιου Χωριστῆς.
- 19/7** Ἱ.Ν. Ἀγίας Μακρίνας Κυργίων.
- 20/7** Ἱ.Ν. Προφῆτου Ἠλίου Δράμας, Βώλακος, Μικροκάμπου, Πηγῶν, Προσοτσάνης, Σκαλωτῆς, Τεμένους, Φωτολίβους.
- 26/7** Ἱερός Μητροπολιτικός Ναός, Ἱ.Ν. Ἀγίας Παρασκευῆς εἰς Ἅγιον Ἀθανάσιον, Νικοτσάρα, Ἁγίαν Παρασκευήν.
- 27/7** Ἱ.Ν. Ἀγίου Παντελεήμονος Δράμας, Ἀρκαδικοῦ, Καλλιφύτου, Μαυρολεύκης, Τερψιθέας, Στέρνας, Πολυσούκου, Ἄνω Κεφαλαρίου.

1	K	† ΣΤ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Παραλύτου). Πρόδοξος Τ. Σταυρού, 7 Μακ. (ἀρχ. νηστείας)
2	Δ	Ἀνακ. λειψ. πρωτ. Στεφάνου, Θεοδώρου ἐν Δαρδανελλίῳ
3	T	Ἰσαακίου, Δαλμάτου, Φάυστου ὁσ., Σαλῶμης μυρ., Θεοδώρας Θεσ.
4	T	Τῶν ἐν Ἐφέσῳ ἐπτά παιδῶν, Εὐδοκίας
5	Π	Εὐσινγίου μ., Νόννης, Εὐγενίου Αἰτωλοῦ, Χρήστου Πρεβέζης
6	Π	† Η' ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ
7	Σ	Δομετίου Πέρσου, Νικάνορος Ζαβρόδρας, Ἀστερίου θαυμ.
8	K	† Ζ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (2 τυφλῶν). Αἰμιλιανοῦ Κυζίκου, Τριανταφύλλου νεομ.
9	Δ	Ματθία ἀπ., Τῶν ἐν τῇ Χαλκῇ Πύλῃ 10 μαρτύρων
10	T	Λαυρεντίου ἀρχidiaκόνου, Ξύστου ἐπισκ. Ρώμης, Ἰππολύτου
11	T	Εὐπλου, Νήφωνος Κων/λεως, Ανάνη. θαύματος ἀγ. Σπυρίδωνος
12	Π	Φωτίου, Ἀνικήτου μ., Παμφίλου, Κάστορος, Παλάμωνος
13	Π	Μαξίμου ὁμολογητοῦ, Εὐδοκίας καὶ Εἰρήνης βασιλίσσης
14	Σ	Μιχαίου προφ., Μαρκέλλου ἱερομ., Συμεῶν νεομάρτ. Τραπεζουντίου
15	K	† Η' ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
16	Δ	Ἀγ. Μανθλίου, Διομήδους, Τιμοθέου, Γερασίμου Κεφ., Ἰωσήφ Ἁσυχ.
17	T	Μύρωνος, Παύλου, Ἰουλιανῆς μαρτύρων
18	T	Φλώρου, Λαύρου, Λέοντος & Ερμού, Δημητρίου Σαμαρίνης
19	Π	Ἀνδρέου στρατηλάτου καὶ 2.593 μαρτύρων, Εὐτυχιανῶν μάρτυρος
20	Π	Σαμουήλ προφ., Λουκίου βουλευτοῦ μάρτ., Θεοφάνους νέου
21	Σ	Θαδδαίου ἀποστ., Βάσσης καὶ τῶν 3 τέκνων αὐτῆς
22	K	† Θ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ἐπίκυμάτων). Αἰθανοῦ μ., Αἰριάνου βασιλ., Ἀνθούσης μ.
23	Δ	† Ἀπόδοσις Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου. Εἰρηναίου Λουγδούνου ἱερομ.
24	T	Εὐτυχούς ἱερομ., Κοσμᾶ Αἰτωλοῦ, μετὰ θ. λειψ. Διονυσίου Αἰγίνης
25	T	Τίτου ἀποστ., ἐπάνοδος λειψ. ἀπ. Βαρθολομαίου, Ἰωάννου Καππαδόκη
26	Π	Ἀδριανῶν καὶ Ναταλίας μαρτύρων, Ἰωάσαφ ὁσίου, Ἀττικοῦ
27	Π	Φανουρίου μεγαλομ., Ποιμένος ὁσίου, Ἀνθούσης, Ἀκυλίνης
28	Σ	Μωυσέως Αἰθ., Διομήδους, Λαυρεντίου μαρτ., Ἐzekίου βασιλέως
29	K	† Ι' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Σελήν. νέου). Ἀποτομή Τιμίας Κεφ. Προδρόμου (νηστεία)
30	Δ	Ἀλεξάνδρου, Ἰωάννου, Παύλου Πατριάρχου Κων/λεως, Φαντίνου
31	T	Κατάθεις τιμίας Ζώνης Ὑπεραγίας Θεοτόκου

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΘΗΘΟΝ
1	Ρωμ. ιβ' 6-14	Ματθ. θ' 1-8	πλ. α'	ΣΤ'
6	Β' Πέτρ. α' 10-19	Ματθ. ιζ' 1-9	Μεταμορφώσεως	
8	Ρωμ. ιε' 1-7	Ματθ. θ' 27-35	πλ. β'	Ζ'
15	Φίλιπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	βαρύς	-
22	Α' Κορ. γ' 9-17	Ματθ. ιδ' 22-34	πλ. δ'	Θ'
23	Φίλιπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἀπόδ. Κοιμήσεως	
29	Πράξ. ιγ' 25-32	Μάρκ. στ' 14-30	α'	Ι'
31	Ἑβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Κατάθ. Ἁγίας Ζώνης	

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 1/8** Ἱ.Ν. Τιμίου Σταυροῦ Μαρμαριᾶς.
- 6/8** Ἱ. Λαυρεντιανῆ Μονή, Ἱ.Μ. Μεταμορφώσεως Πρασινάδας, Ἱ.Ν. Μεταμορφώσεως Πύργων, Πολυκερίου, Ψηλοκάστρου.
- 15/8** Ἱερά Μονή Εἰκοσιφοινίσσης, Ἱ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Ἀγορᾶς, Βαθυλάκκου, Καλλικάρπου, Μακρυπλαγίου, Μεσοχωρίου, Περιστεριᾶς, Ὑψηλῆς Ράχης.
- 23/8** Ἱ.Ν. Κοιμήσεως Θεοτόκου Καλοῦ Ἀγροῦ.
- 27/8** Ἱ.Ν. Ἀγ. Φανουρίου Σταυροῦ.
- 29/8** Ἱ.Ν. Τιμίου Προδρόμου Ἀργυρουπόλεως.

1	T	† ΑΡΧΗ ΙΝΔΙΚΤΟΥ. Συμεών Στυλ., Ἀμούν διακ. & 40 μ. ἀσκητριῶν
2	Π	Μάμαντος μ., Ἰωάννου Νηστευτοῦ, Ἐλεαζάρου
3	Π	Ἀνθίμου, Θεοκτίστου, Χαρίτωνος, Πολυδώρου, Φοίβης
4	Σ	Μωυσέως προφήτου, Βαβύλα ἱερομ., Ἐρμιόνης μάρτ.
5	K	† ΙΑ' ΜΑΤΘΑΙΟΥ (μυρίων ταλάντων). Ζαχαρίου προφήτου, Αὔδαιου μ.
6	Δ	Ἀνάμνησις τοῦ ἐν Χρῆσιν θαύματος ἀρχαγγ. Μιχαήλ, Καλοδόκτης μ.
7	T	⊕ Σώζοντος μ., Κασσιανῆς, Εὐψυχίου μ., Ὀνησιφόρου ἀπ., Δανιήλ Κατον.
8	T	† Γενέθλιον Ὑπεραγίας Θεοτόκου, Ἀθανασίου νεομ.
9	Π	Ἰωακείμ καὶ Ἀννης Θεοπατόρων, Πατέρων Γ' Οἴκου μ. Συνόδου
10	Π	Μηνοδώρας, Μητροδώρας, Νυμφοδώρας, Πουλχερίας Βασιλίσσης
11	Σ	Θεοδώρας ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, Εὐφροσύνου μάγ., Εὐανθίας μάρτ.
12	K	† ΠΡΟ ΤΗΣ ΥΨΩΣΕΩΣ. Χρυσοστόμου Σμύρνης, Αὐτονόμου
13	Δ	⊕ Κορνηλίου ἐκατ., Ἀριστείδου μ., Ἱεροθέου ὁσ. ἐκ Καλαμάτας
14	T	† ΥΨΩΣΙΣ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ (νηστεία), Πλακίλλης βασιλίσσης
15	T	Νικήτα μεγ., Φιλοθέου ὁσ., Συμεών Θεοάνικης
16	Π	† Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος, Μελιτινῆς μάρτυρος
17	Π	† Σοφίας, Πίστεως, Ἐλπίδος, Ἀγάπης μ., Ἀγαθοκλείας, Θεοδότης μ.
18	Σ	Εὐμενίου ἐπισκ. Γορτύνης, Ἀριάδνης μάρτ., Κάστορος μ.
19	K	† ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΥΨΩΣΙΝ. Τροφίμου, Σαββατίου, Δορυμέδοντος μάρτ.
20	Δ	† Εὐσταθίου μεγαλ., Ἰωάννου Ξένου καὶ Ἰλαρίωνος ὁσιομάρτ. Κρήτης
21	T	⊕ Ἰωάν. προφήτου, Κοδράτου ἀποστ. ἐπισκόπου Ἀθηνῶν
22	T	Φωκά ἐπ. Σινώπης, Φωκά κηπ., Ἰσαάκ, Μαρτίνου μ.
23	Π	† Σύλληψις Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, Ξανθίππης & Πολυξένης
24	Π	Παναγίας Μυρτιδιωτίσσης, Θέκλης ἱσαπ., Σιλουανοῦ Ἀθωνίτου
25	Σ	Εὐφροσύνης ὁσ., Παφνουτίου ὁσιου. πατρός αὐτῆς καὶ 546 μάρτ.
26	K	† ΜΕΤΑΣΤΑΣΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΟΥ
27	Δ	Καλλιστράτου μ., Ἀριστάρχου ἀπ., Ακυλίνης νεομ. Ζαγκλιβερνίης
28	T	Βαρούχ προφήτου, Χαρίτωνος ὁμολογητοῦ, Αὔξεντιου Κύπρου
29	T	⊕ Κυριακοῦ ἀναχωρ., Πετρωνίας μ., Μαλαχίου ἐκ Λίνδου
30	Π	Γρηγορίου ἱερομ. ἐπισκ. Ἀρμενίας τοῦ φωτιστοῦ, Ριψιμίας, Γαϊανῆς

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΘΘΙΝΟΝ
1	Α' Τιμ. β' 1-7	Λουκ. δ' 16-22	Ἀρχῆς Ἰνδίκτου	
5	Α' Κορ. θ' 2-12	Ματθ. ιη' 23-35	β'	ΙΑ'
8	Φιλιπ. β' 5-11	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Γενέσ. Θεοτόκου	
12	Γαλ. στ' 11-18	Ἰωάν. γ' 13-17	γ'	Α'
14	Α' Κορ. α' 18-24	Ἰωάν. ιθ' 6-11, 13-20, 25-28, 30-35	Υψώσεως Τιμ. Σταυροῦ	
19	Γαλ. β' 16-20	Μάρκ. η' 34-θ' 1	δ'	Β'
23	Γαλ. δ' 22-27	Λουκ. α' 5-25	Συλλήψ. Προδρόμου	
26	Α' Ἰωάν. δ' 12-19	Ἰωάν. ιθ' 25-27, κα' 24-25	πλ. α'	Γ'

Εορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

8/9 Ἱερὰ Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης, Ἱ.Ν. Γενεθλίου Θεοτόκου Ταξιάρχων (Σίφας), Εὐρυπέδου, Κάτω Θόλου.

12/9 Ἱ.Ν. Ἀγίου Χρυσοστόμου Δράμας-Σμύρνης.

14/9 Ἱερὰ Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης, Ἱ.Ν. Τιμίου Σταυροῦ Νέας Σεβάστειας, Μαρμαριάς.

29/9 Ἱ.Ν. Ἀγίου Νικολάου Δράμας. Πάνδημον Μνημόσυνον διὰ τοὺς ἐν Δράμᾳ σφαγιασθέντας ὑπὸ τῶν Βουλγάρων (1941).

1	Π	Παναγίας Γοργοϋπηκόου, Ἀνανίου ἀπ. Ρωμανοῦ Μελ., Ἰωάν. Κουκουζέλου
2	Σ	Κυπριανοῦ Ἰουστίνης, Θεοφίλου ὁμολογ., Θεοδώρου Γαβρά
3	Κ	† Β' ΛΟΥΚΑ (Χρυσὸ κανόνας). Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου, Δαμιάρδου
4	Δ	Ἱεροθέου Ἀθηνῶν, Δομνίνης μάρτ., Αὐδάκτου, Καλλισθένης
5	Τ	Χαριτίνης, Εὐδοκίμου & Μαρμέλχθης, Μεθοδίας τῆς ἐν Κιμώλῳ
6	Τ	† Θωμᾶ ἀποστόλου, Ἐρωτιδίδος μάρτ., Μακαρίου νεομάρτ.
7	Π	Σεργίου & Βάκχου μεγαλ., Πολυχρονίου ἱερομ., Ἰουλιανοῦ
8	Π	Πελαγίας ὁσίας, Πελαγίας παρθενομάρτυρος, Ταΐσας
9	Σ	† Ἰακώβου τοῦ Ἀλφαίου, Ἀβραάμ & Λῶτ, Ἀνδρονίκου, Ἀθανασίας
10	Κ	† Γ' ΛΟΥΚΑ (Ναῖν). Εὐλαμπίου, Εὐλαμπίας μάρτ., Θεοφίλου ὁσίου
11	Δ	Φιλίππου διακ., Θεοφάνους Γραπτοῦ, Ζηναΐδος & Φιλονύλλης
12	Τ	Πρόβου, Ταράχου & Ἀνδρονίκου μ., Συμεῶν Νέου Θεολόγου
13	Τ	Κάρπου, Παπύλου, Ἀγαθοδώρου, Ἀγαθονίκης, Χρυσῆς νεομ.
14	Π	Γερβασίου, Ναζαρίου, Κοσμᾶ Μελωδοῦ, Παρασκευῆς Ἐπιβατηγῆς
15	Π	Λουκιανοῦ ἱερομ., Σαβίνου ὁσ., Βάρσου ὁμολογ., Εὐθυμίου νέου
16	Σ	Λογγίνου ἑκατοντάρχου, Λεοντίου καί τῶν σὺν αὐτῷ μαρτύρων
17	Κ	† Δ' ΛΟΥΚΑ (Σπορέως). ΑΓ. ΠΑΤΕΡΩΝ Ζ' ΟΙΚ. ΣΥΝΟΔΟΥ. Ωσηέ προφ.
18	Δ	† Λουκᾶ Εὐαγγελιστοῦ, Μαρίνου μάρτ. τοῦ Ἐρόντος
19	Τ	Ἰωὴλ προφ., Οὐάρου μάρτ., Κλεοπάτρας ὁσ., Λεοντίου, Ἰωάννου
20	Τ	Ἀρτεμίου μεγ., Γερασίου Κεφαλ., Ματρώνης Χιοπ.
21	Π	Ἰλαρίωνος ὁσ., Χριστοδοῦλου ἐν Πάτμῳ, Θεοδότης, Σωκράτους
22	Π	Ἀβερκίου ἐπ. Ἱεραπόλεως, τῶν ἐν Ἐφέσῳ 7 παίδων, Ἡρακλείου
23	Σ	† Ἰακώβου Ἀδελφοθέου, Ἰγνατίου Κων/πόλεως, Νικηφόρου ὁσ.
24	Κ	† ΣΤ' ΛΟΥΚΑ (Γαδαρηνῶν). Ἀρέθα μεγαλομ., Σεβαστιανῆς μ., Ἀκακίου
25	Δ	Μαρκανοῦ & Μαρτυρίου νοτ., Ταβιθᾶ ἐλεήμονος, Χρυσάφου μάρτ.
26	Τ	† Δημητρίου μεγαλ. Μυροβλήτου, Ἰωάσαφ νέου ὁσίου.
27	Τ	Νέστορος μάρτ., Πρόκλης συζύγου Πιλάτου, Λούπου
28	Π	† ΑΓΙΑΣ ΣΚΕΠΗΣ (Ἐθνική εορτή). Τερεντίου, Εὐνίκης μάρτ.
29	Π	Ἀναστασίας Ρωμαίας, Ἀβραμίου καί Μαρίας ὁσ.
30	Σ	Κλεόπα & Ἀρτεμίου ἐκ τῶν 70 ἀποστ., Ζηνοβίου & Ζηνοβίας μάρτ.
31	Κ	† Ε' ΛΟΥΚΑ (Φτωχοῦ Λαζάρου). Στάχους, Ἀπελλοῦ, Ἀριστοβούλου

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
3	Πράξ. ιζ' 16-34	Λουκ. στ' 31-36	πλ. β'	Δ'
10	Β' Κορ. στ' 1-10	Λουκ. ζ' 11-16	βαρύς	Ε'
17	Τίτ. γ' 8-15	Λουκ. η' 5-15	πλ. δ'	ΣΤ'
18	Κολ. δ' 5-11	Λουκ. ι' 16-21	Λουκᾶ Εὐαγγελιστοῦ	
24	Β' Κορ. θ' 6-11	Λουκ. η' 26-39	α'	Ζ'
26	Β' Τιμ. β' 1-10	Ἰωάν. ιε' 17 – ιστ' 2	Ἀγίου Δημητρίου	
28	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	Ἀγίας Σκέπης	
31	Β' Κορ. ια' 31 – ιβ' 9	Λουκ. ιστ' 19-31	β'	Η'

Ἑορτάζοντες Ἱεροί Ναοί

- 1/10** Ἱ.Ν. Ἀγίου Παντελεήμονος Δράμας. Σύναξις Ὑπεραγίας Θεοτόκου Γοργοϋπηκόου.
- 26/10** Ἱ.Ν. Ἀγίου Δημητρίου Μυλοποτάμου, Νεροφράκτου, Λιβαδεροῦ, Πτελέας, Κυργίων, Περιβλέπτου, Καπνοφύτου.

1 Δ	† Κοσμά-Δαμιανού Ἀν., Δαβίδ Μεγ. Κομνηνοῦ, Ἑλένης ἐκ Σινώπης
2 Τ	Ἀκινδύνου, Πηγαίου, Ἐλπιδοφόρου, Ἀνεμποδίστου, Ἀφθονίου
3 Τ	Ἀνακ. λειψ. Ἀγ. Γεωργίου μεγαλομ., Ἰωσήφ μ., Γεωργίου Νεαπολίτου
4 Π	† Ὁσίου Γεωργίου τοῦ ἐν Δράμῃ, Ἰωάννου Βατάτζη, Ἰωαννικίου
5 Π	Γαλακτίωνος, Ἐπιστήμης, Ἑρμά καὶ Λίνου ἀπ. ἐκ τῶν 70
6 Σ	Παύλου πατρ. Κων/λεως ὁμ., Λουκά, Νικάνδρου μ., Πορφυρίου μ.
7 Κ	† Ζ' ΛΟΥΚΑ (Ἰαερίου). Τῶν ἐν Μελιτινῇ 33 ὁσίων, Λαζάρου Γαλιλαίτου
8 Δ	† Παμμεγίστων Ταξιαρχῶν Μιχαήλ καὶ Γαβριήλ, Εὐφροσύνης
9 Τ	† Νεκταρίου Αἰγίνης, Ὀνησιφόρου, Θεοκτίστης Λέσβου, Συμεών
10 Τ	Ὀλυμπά, Ροδίωνος ἀποστ., Ὁρέστου, Ἀρσενίου Καππαδόκου
11 Π	† Μηνά μεγαλομ., Βίκτωρος, Βικεντίου, Θεοδώρου Στουδίτου
12 Π	† Ἰωάννου Ἐλεήμονος, Μαρτίνου, Νείλου Μυροβλήτου
13 Σ	† Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ἀνθούσης μητρός αὐτοῦ, Δαμασκηνοῦ ν.
14 Κ	† Η' ΛΟΥΚΑ (Καλοῦ Σαμαρ.). Φιλίππου ἀπ., Γρηγορίου Παλαμά, Κων/νου Ὑδρ.
15 Δ	Γουρία, Σαμωνά, Ἀβίου, Ἐλπίδου, Μαρκελλοῦ (ἀρχή νηστείας)
16 Τ	† Ματθαίου Ἀποστ. καὶ Εὐαγγελιστοῦ, Ἰφινγενίεας μ., Φιλομένου ν.
17 Τ	Γρηγορίου Νεοκαισαρείας, Γενναδίου & Μαξίμου Ἀρχιεπ. Κων/λεως
18 Π	Πλάτωνος μεγ., Ρωμανοῦ μ., Ζαχαρίου διακ., Ἀναστασίου νεομ.
19 Π	† Αβδίου πρ., Βαρλαάμ, Ἡλιοδώρου, Θαλλελαίου, Εὐφημίας μ.
20 Σ	Γρηγορίου Δεκαπολίτου, Πρόκλου Κων/λεως, Ἀνατολίου μάρτ.
21 Κ	† ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΥΠΕΡΑΓΙΑΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ
22 Δ	† Γερμανοῦ κτήτορος Εἰκοσιφοινίσσης, Ἀρχίππου, Φιλήμονος, Ὀνηρίου ἀπ.
23 Τ	† Διονυσίου Α' Πατρ. Κων/λεως, Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου, Γρηγορίου Ἀκραγ.
24 Τ	Κλήμεντος Ρώμ., Πέτρου Ἀλεξανδρ., Ἐρμογένους
25 Π	† Αικατερίνης μεγαλομάρτυρος & 300 μαρτ., Μερκουρίου μεγαλομ.
26 Π	Στυλιανοῦ Παφλαγονός, Ἀλυπίου ὁσ., Νίκωνος Μετανοεῖτε
27 Σ	† Ἰακώβου μεγαλομ. Πέρσου, Ναθαναήλ ὁσίου, Πινουφρίου
28 Κ	† ΙΓ' ΛΟΥΚΑ (Πλουσίου νεανίσκου), Σεφάνου ὁμ. Εἰρηναρχοῦ μάρτ.
29 Δ	Παραμόνου & 370 μαρτ., Διονυσίου ἐπ. Κορίνθου, Φαίδρου μάρτ.
30 Τ	† Ἀνδρέου ἀπ. τοῦ Πρωτοκλήτου, Φρουμεντίου Αἰθ., Ἀλεξάνδρου

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ	ΕΩΘΙΝΟΝ
1	Α' Κορ. ιβ' 27 – ιγ' 8	Ματθ. ι' 1, 5-8	Ἀγίων Αναργύρων	
7	Γαλ. α' 11-19	Λουκ. ιη' 41-56	γ'	θ'
8	Ἐβρ. β' 2-10	Λουκ. ι' 16-21	Παμ/στων Ταξιαρχῶν	
9	Ἐφesa. ε' 8-19	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἀγίου Νεκταρίου	
13	Ἐβρ. ζ' 26-η' 2	Ἰωάν. ι' 9-16	Ἰωάν. Χρυσοστόμου	
14	Α' Κορ. δ' 9-16	Λουκ. ι' 25-37	δ'	ι'
16	Ρωμ. ι' 11 – ια' 2	Ματθ. θ' 9-13	Ματθαίου Εὐαγγελιστοῦ	
21	Ἐβρ. θ' 1-7	Λουκ. ι' 38-42, ια' 27-28	πλ. α'	-
25	Γαλ. γ' 23 – δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Ἀγίας Αἰκατερίνης	
28	Ἐφesa. β' 4-10	Λουκ. ιη' 18-27	πλ. β'	Α'
30	Α' Κορ. δ' 9-16	Ἰωάν. α' 35-52	Ἀποστόλου Ἀνδρέου	

Εορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοί

- 1/11 Ἱ.Ν. Ἀγίου Δαβίδ Μεγάλου Κομνηνοῦ Κουδουνίων. Ἱ.Ν. Ἀγίων Ἀναργύρων Δράμας, Φωτολίβου, Ἱ.Ν. Ἀγίας Ἑλένης τῆς ἐκ Σινώπης Μικροκάμπου.
- 3/11 Ἱ.Ν. Ἀγίου Γεωργίου Πλατανοβρύσεως.
- 4/11 Ἱ.Μονὴ Ἀναλήψεως Ταξιαρχῶν (Σίμας). Ὁσίου Γεωργίου τοῦ ὁμολογητοῦ.
- 8/11 Ἱ.Ν. Ταξιαρχῶν Γρανίτου, Προσοτσάνης, Φτελιάς.
- 9/11 Ἱ. Μητροπολιτικὸς Ναὸς Δράμας, Ἱ.Ν. Ψηλοκάστρου.
- 10/11 Ἱ.Ν. Ὁσίου Ἀρσενίου Χωριστῆς.
- 11/11 Ἱ.Ν. Ἀγίου Μηνά Καρποφόρου.
- 13/11 Ἱ.Ν. Ἀγίου Χρυσοστόμου Δράμας.
- 21/11 Ἱ. Μητρ. Ναὸς Δράμας, Πετρούσας, Προσοτσάνης, Χωριστῆς.
- 22-23/11 Ἱ. Μονὴ Εἰκοσιφοινίσσης, Ὁσίου Κτήτορος Γερμανός & Διονυσίου.
- 25/11 Ἱ.Ν. Ἀγίας Αἰκατερίνης Δοξάτου.

1	Τ	Ναούμ προφ., Φιλαρέτου Ἐλεήμονος, Θεοκλήτου Λακεδαιμονίας
2	Π	Ἀββακούμ πρ., Μυρότης, Πορφυρίου Καυσοκαλυβίτου
3	Π	Σοφονίου πρ., Ἀγαπίου μάρτυρος, Ἀγγελῆ νεομάρτ. ἐν Χίῳ
4	Σ	✠ Βαρβάρας μεγαλ. , Ἰωάννου Δαμασκηνού, Σεραφεῖμ Φαναρίου
5	Κ	✠ Ι' ΛΟΥΚΑ (Συγκυποῦσης) , Σάββα ἡγιασμένου, Διογένους μ.
6	Δ	✠ Νικολάου ἀρχιεπ. Μύρων Λυκίας , Νικολάου νεομ. Καραμάνου
7	Τ	Ἀμβροσίου Μεδιολάνων, Ἀθηνοδώρου μ., Γερασίμου Εὐβοίας
8	Τ	Παταπίου, Σωφρονίου, Σωσθένης, Ἀπολλώ, Κηφά, Ὀνησιφόρου ἐκ τῶν 70
9	Π	✠ Σύλληψις Θεοτόκου ὑπὸ ἁγίας ᾽Αννης , ᾽Αννης προφήτ., Στεφάνου
10	Π	Μηνᾶ καλλικελδόου, Ἑρμογένους, Εὐγράφου μ., Θωμᾶ
11	Σ	✠ Δανιήλ , Λουκᾶ Στυλιδῶν, Λεοντίου ὁσίου
12	Κ	✠ ΙΑ' ΛΟΥΚΑ (Προπατ.) , Σπυρίδωνος Τριμυθούντος, Ἰωάννου Ζιχνῶν
13	Δ	Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Ὀρέστου, Εὐγενίου, Μαρδάριου τῶν μαρτύρων
14	Τ	Θύρσου, Φιλῆμονος, Ἀπολλωνίου, Λευκίου, Ἀρριανού
15	Τ	✠ Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος καὶ Ἀνθίας μητρὸς αὐτοῦ, Σωσάννης
16	Π	Ἀγγαίου πρ., Θεοφανοῦς βασ., Μοδέστου Ἱεροσολύμων
17	Π	Διονυσίου Αἰγίνης θαυματουργοῦ, Δανιὴλ προφ. καὶ 3 Παίδων
18	Σ	Σεβαστιανού, Ζωῆς καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς μ., Μιχαὴλ Συγκέλλου
19	Κ	✠ ΠΡΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ , Βονιφατίου, Ἄρεως, Ἀγλαίας
20	Δ	✠ Ἰγνατίου Θεοφύρου, Φιλογονίου Ἀντ., Ἰωάννου Κροστάνδης
21	Τ	Ἰουλιανῆς & τῶν σὺν αὐτῇ 500 μαρτ., Θεμιστοκλέους μ.
22	Τ	Ἀναστασίας Φαρμακολυτρίας, Χρυσόγονου & Θεοδοτῆς μ.
23	Π	Τῶν ἐν Κρήτῃ 10 μαρτύρων, Ναοὺμ ἱεραπ., Νήφωνος
24	Π	Εὐγενίας ὁσ. & Φιλίππου πατρὸς αὐτῆς, Βασιλλᾶς & Ἀχαΐκου μ.
25	Σ	✠ Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ
26	Κ	✠ ΜΕΤΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ , Σύναξις τῆς Θεοτόκου
27	Δ	✠ Στεφάνου πρωτομ. , Φωτεινού, Μαυρικίου, Θεοδώρου Γραπτοῦ
28	Τ	Τῶν ἐν Νικομήτει 20.000 μαρτ. καέντων, Δόμνας, Σίμωνος Μυρ.
29	Τ	Τῶν ὑπὸ Ἡρώδου 14 χιλ. ἀναιρεθέντων ἁγ. νηπίων, Γεωργίου ὕμνογρ.
30	Π	Ἀνυσίας ὁσίου, Γεδεῶν ἐν Τυρνάβῃ, Φιλεταίρου
31	Π	Μελάνης Ρωμίας, Ζωτικῆς ὁρπανοτρόφου

ΗΜ.	ΑΠΟΣΤΟΛΟΙ	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	ΗΧΟΣ ΕΩΘΙΝΟΝ
4	Γαλ. γ' 23-δ' 5	Μάρκ. ε' 24-34	Ἁγίας Βαρβάρας
5	Ἐφεσ. β' 14-22	Λουκ. ιγ' 10-17	βαρύς Β'
6	Ἐβρ. ιγ' 17-21	Λουκ. στ' 17-23	Ἁγίου Νικολάου
12	Ἐφεσ. ε' 8-19	Λουκ. ιδ' 16-24	πλ. δ' Γ'
15	Β' Τιμ. α' 8-18	Μάρκ. β' 23-γ' 5	Ἁγίου Ἐλευθερίου
19	Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40	Ματθ. α' 1-25	α' Δ'
25	Γαλ. δ' 4-7	Ματθ. β' 1-12	Χριστουγέννων
26	Γαλ. α' 11-19	Ματθ. β' 13-23	β' Ε'
27	Πράξ. στ' 8-ζ' 5, 47-60	Ματθ. κα' 33-42	Πρωτομ. Στεφάνου

Ἑορτάζοντες Ἱεροὶ Ναοὶ

- 4/12** Ἱ. Μητροπολιτικὸς Ναός. Ἑορτὴ τῆς Πολιούχου Ἁγίας Βαρβάρας.
- 5/12** Ἱ.Ν. Ἁγίου Σάββα ἐργατικῶν κατοικιῶν Προαστίου Δράμας.
- 6/12** Ἱ.Ν. Ἁγίου Νικολάου Δράμας, Ἀδριανῆς, Μαυροβάτου, Βαθυχωρίου, Δενδρακίων.
- 12/12** Ἱ.Ν. Ἀγ. Δώδεκα Ἀποστόλων Δράμας.
- 15/12** Ἱ.Ν. Ἁγίου Νικολάου Δράμας.

Τό 1821 ἀποτελεῖ μία ἀληθινὴ κοσμογονία, ἕνα θαῦμα. Τό θαῦμα τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μέ τή σύσταση τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐλεύθερου καί ἀνεξάρτητου.

Ἐπὶ τετρακόσια χρόνια ἡ ἀδούλωτη ἑλληνικὴ ψυχὴ κυφοροῦσε τό θαῦμα αὐτό μέ τρόπο μυστικό, σιωπηλό καί μεγαλειώδη διατηρώντας ἀκμαία καί ἄγρυπνη τήν ἐθνικὴ συνείδηση. Τό τροφοδοτοῦσε ἡ θρησκευτικὴ πίστη, ἡ πίστη τοῦ Χριστοῦ, πού φώτιζε μέ τό ἱλαρό της φῶς τίς ψυχές τῶν ραγιάδων. Αὐτὴ τήν ἀλήθεια ἐξέφραζε ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης, ὅταν ἔγραφε: «Ἐσύ, Κύριε, θ' ἀναστήσεις τοὺς πεθαμένους Ἑλλήνες, τοὺς ἀπογόνους αὐτεινῶν τῶν περὶ φημῶν ἀνθρώπων, ὅπου στόλισαν τήν

ἀνθρωπότη μ' ἀρετὴ. Καί μέ τὴ δύναμή Σου καί τὴ δικαιοσύνη Σου θέλεις νὰ ξαναζωντανέψεις τοὺς πεθαμένους. Καί ἡ ἀπόφασή σου ἡ δίκια εἶναι νὰ ματαιωθεῖ Ἑλλάς, νὰ λαμπρυνθεῖ αὐτεῖνη καί ἡ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ, καί νὰ ὑπάρξουν οἱ τίμιοι καί ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, ἐκεῖνοι ὅπου περασπίζονται τό δίκιον».

Πίσω ἀπὸ τὴν Μεγάλῃ Ἐπανάστασι βρισκόταν ἕνας ὁλόκληρος λαός, ἕνα ἔθνος, τό ἔθνος τῶν Ἑλλήνων, πού εἶχε προετοιμαστεῖ ψυχικά ἀπὸ τό Κρυφὸ Σχολεῖο, ἀπὸ τοὺς Διδασκάλους τοῦ Γένους, ἀπὸ τόν Πατροκοσμὰ τόν Αἰτωλό, πού ὄργωσε κυριολεκτικά τὴν Ἑλλάδα ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη ξυπνώντας συνειδήσεις καί φωτίζοντας τοὺς Ἑλλήνες ἀπὸ τοὺς Νεομάρτυρες, πού πότισαν μέ τό αἷμα τους τόν τόπο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, πού κρατοῦσε ἀναμμένο τό καντήλι τῆς πίστεως, τῆς ἱστορίας, τῆς ἐλευθερίας καί τῆς ἐθνικῆς συνειδήσεως.

Τὰ Μοναστήρια τροφοδοτοῦσαν τοὺς ἄρματολούς, παρεῖχαν καταφύγιο στοὺς διωκόμενους καί συχνὰ γίνονταν ἐστῖες ἀντίστασης. «...Αὐτὰ τὰ μοναστήρια ἦταν τὰ πρῶτα προπύργια τῆς ἐπανάστασής μας - γράφει ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης. Ὅτι ἐκεῖ ἦταν καί οἱ τζεμιχανέδες (πυριτιδαποθήκες) μας καί ὅλα τ' ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, ὅτ' ἦταν παράμερον καί μυστήριον ἀπὸ τοὺς Τούρκους».

«Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση εἶναι ἀγίασμένη», γράφει ὁ Φώτης Κόντογλου. «Στὴν Πόλιν κρεμάστηκε ὁ Πατριάρχης ἀνοίγοντας πρῶτος τό μαρτυρολόγιό τῆς Ἐπανάστασης. Ὁ Ἀθανάσιος Διάκος πολέμησε σάν

νέος Λεωνίδας και σουβλίστηκε για την πίστη του. Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός, ο Ήσαϊας Σαλώνων, ο Ρωγών Ιωσήφ, ο Παπαφλέσσας... και άλλοι πολλοί πολεμήσανε για την αγιασμένη πατρίδα τους. Στην Τριπολιτσα κλειστήκανε στη φυλακή κατά την Έπανάσταση οι δεσποτάδες του Μοριά και οι περισσότεροι πεθάνανε με άβυσταχτα μαρτύρια. Τό ίδιο και στην Πόλη, φυλακωθήκανε και κρεμαστήκανε πολλοί δεσποτάδες».

Ο αγώνας του 1821 ήταν «για του Χριστού την πίστη την αγία και της πατρίδος την έλευθερία». Αυτό υποδήλωναν οι γενναίοι εκείνοι αγωνιστές και με τά λόγια και με τά έργα τους.

Η σφραγίδα της Φιλικής Έταιρείας έφερε χαραγμένο τον Σταυρό.

Μπροστά στην εικόνα του Χριστού γονατιστοί έδιναν τον όρκο τους όσοι γίνονταν μέλη της Φιλικής Έταιρείας.

«Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος» προέτρεπε μέ την Προκήρυξη της 24ης Φεβρουαρίου του 1821 ο Άλέξανδρος Ύψηλάντης.

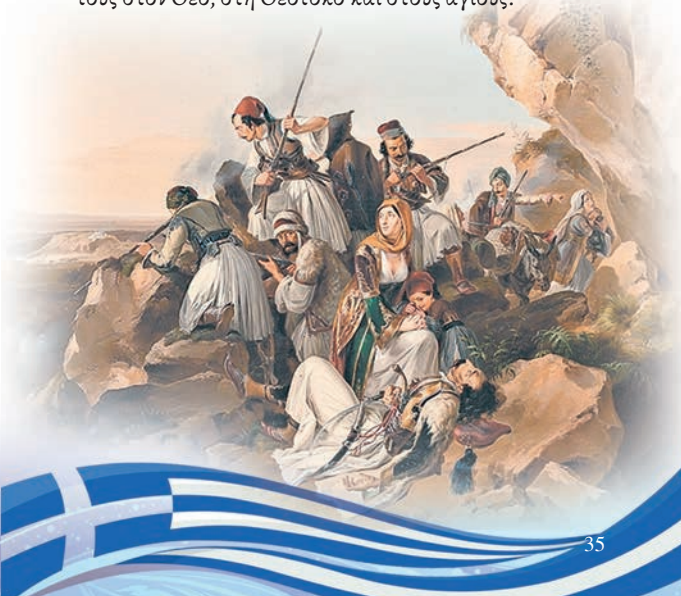
Τόν Σταυρό έφεραν ως σύμβολο νίκης οι σημαίες των όπλαρχηγών.

Τά Συντάγματα των Έθνικών Συνελεύσεων με την επίκληση του ονόματος «της Αγίας και Όμοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος» ξεκινούσαν και σ' αυτήν εξέφραζαν την εύγνωμοσύνη τους για την έκβαση του Αγώνα.

«Όταν επιάσαμε τά άρματα, είπαμε πρώτα υπέρ πίστεως και έπειτα υπέρ πατρίδος». Αυτό είναι ή αλήθεια για την Ελληνική Έπανάσταση διατυπωμένη καθαρά και

άδιαμφισβήτητα από τά χείλη του μεγάλου Αρχιστράτηγου Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και των άλλων Άγωνιστών και ήρώων της Έπανάστασης και επικυρωμένη από τά έργα τους.

Μιά σταχυολόγηση στιγμιότυπων από τή ζωή και τό έργο τους μέσα από τίς προσωπικές τους άφηγήσεις ή τίς άφηγήσεις των συγχρόνων τους θα έπιβεβαιώσει ότι τό τιτάνιο έργο τους που έφερε την άνάσταση του Γένους μας μετά από τετρακοσίωv χρόνων σκλαβιά ήταν καρπός της βαθύτατης πίστης τους και της καρδιακής προσευχής τους στον Θεό, στη Θεοτόκο και στους άγιους.

Ἡ πίστη τῶν Ἡρώων τοῦ 1821

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Ὁ Ἀρχιστράτηγος τῆς Ἑλληνικῆς ἐπανάστασης Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἀφηγείται στὰ Ἀπομνημονεύματά του χαρακτηριστικά στιγμιότυπα ἀπὸ τῆ ζωῇ του:

Μία φορά ἐπῆγα εἰς τὸ πανηγύρι τῆς Ἀγίας Μονῆς, αὐτὸ τὸ Μοναστήρι ἦτον μεγάλο καὶ ἐχαλάσθη εἰς τὴν πρώτη Τουρκία· ὅταν ἐπέρασα ἦτον μία μάνδρα χαλασμένη καὶ σκεπασμένη ἐκκλησιά μὲ κλάδους δένδρων τότε ἔταξα, ὅτι: Παναγία μου βοήθησέ μας νὰ ἐλευθερώσωμεν τὴν Πατρίδα μας ἀπὸ τὸν Τύραννο, καὶ νὰ σέ φκιάσω καθὼς ἤσουν πρῶτα (1803). Μὲ

ἐβοήθησε, καὶ εἰς τὸν δεύτερον χρόνον τῆς ἐπανάστασέως μας ἐπλήρωσα τὸ τάμα μου καὶ τὴν ἔφκιασα».

Ἔμεινα μόνος μου μὲ τὸ ἄλογό μου εἰς τὸ Χρυσοβίτζι... Ἐκατσα ἔως ποῦ ἐσκαπέτισαν (διέφυγαν) μὲ τὰ μπαϊράκια τους, ἀπὲ ἐκατέβηκα κάτου. Ἦτον μία Ἐκκλησιά εἰς τὸν δρόμον (ἡ Παναγία ὅς τὸ Χρυσοβίτζι) καὶ τὸ καθησιό μου ἦτο ὅπου ἔκλαιγα τὴν Ἑλλάς. Παναγία μου, βοήθησε καὶ τούτην τὴν φορά τοὺς Ἕλληνας νὰ ἐμψυχωθοῦν!

Καὶ πῆρα ἕναν δρόμο κατὰ τὴν Πιάνα... Σὲ τρεῖς ἡμέραις ἔμασα 300 καὶ ἔρριξα τὸ ὄρδι μου εἰς τὴν Πιάνα, ἀγνάντια ἀπὸ τὴν Τριπολιτζᾶ τρεῖς ὥραις.

Σέ λίγο μπροστά μου ξεπετάγονταν όχτῶ άρματω-
μένοι, ό έξάδελφός μου ό Άντώνης Κολοκοτρώνης καί έ-
πτά άνήψια του...

Τότε έμβήκαμεν εἰς τό Βαλτέτζι... Δώδεκα δεκατρεῖς
Μαῖου ήτον.

23 ώραις έβάσταξε ό πόλεμος. Έκείνην τήν ήμέρα
ήτον Παρασκευή, καί έβαλα λόγον ότι: πρέπει νά νη-
στεύωμεν όλοι διά δοξολογίαν εκείνης τής ήμέρας, καί
νά δοξάζεται αἰώνας αἰώνων έως οὐ στέκει τό έθνος, διατί
ήτον ή έλευθερία τής πατρίδος...».

Εἰς τά βασιλέματα τοῦ ήλίου έβγήκα άγνάντια εἰς
«τούς έδικούς μας στό γιοφύρι. Καθώς μέ εἶδαν
...ποῦ ήσουν; Έκεῖ πού μ' άφήκατε κρυμμένος... Τήν
όμιλίαν, όπου εἶπα, μέ άκουσαν εκείνοι, όπου ήταν στό
γεφύρι. Ήταν μιά ώρα νύκτα περασμένη καί σκοτάδι,
καί τούς λέγω – έκαμα τό σταυρό μου: Όσοι άγαπάτε
τήν Πατρίδα έλάτε κοντά μου. Έκίνησα, μέ άκολουθοῦν
διακόσιοι...».

Εἶναι θέλημα Θεοῦ. Εἶναι κοντά μας καί βοηθάει,
«γιατί πολεμάμε γιά τήν πίστι μας, γιά τήν πατρίδα
μας, γιά τούς γέρους γονιούς, γιά τά άδύνατα παιδιά μας,
γιά τήν ζωή μας, τήν λευτεριά μας... Καί όταν ό δίκαιος
Θεός μάς βοηθάει, ποιός έχθρός μπορεῖ νά μάς κάνει
καλά;».

«Έστεἰλε τό Βουλευτικό τόν Άναγνώστην Ζαφειρόπουλον
«Έ από τό Ζυγοβίτσι καί τόν Άναγνώστη Παπαγιαν-
νακόπουλον, διά νά ἰδοῦν τήν κατάστασιν τών στρατευμάτων
καί τών έπαρχιῶν. Αὐτοί ήλθαν εἰς τόν Άγιον Γεώργιον.
Τούς εἶπα ότι, Ή Πατρίς μας κινδυνεύει. Μοῦ εἶπαν τά όσα
ήταν έπιφορτισμένοι νά μέ εἰποῦν... Τούς εἶπα: Νά πάτε νά
τούς εἰπήτε... ότι: Νά κινηθοῦν όσοι βαστοῦν άρματα καί
πιστεύουν Χριστό καί άγαποῦν τήν Πατρίδα. Κρήτες,
Αἰβαλιῶτες, ότι εἶδος στρατεύματα κι αν ήτον, καί ας
έλθουν νά άπαντήσωμεν καί αὐτόν τόν μεγάλον κίνδυνον,
καί εἰγώ γίνομαι μικρότερος απ' όλους».

Κάποτε ρώτησαν τόν Κολοκοτρώνη:

- Έσύ, στρατηγέ, μέ ποιούς πᾶς; Εἶσαι
αἰγυλόφιλος;
 - Όχι, άποκριθῆκε ό γέρος τοῦ Μωριά.
 - Τότε δά εἶσαι γαλλόφιλος.
 - Οὔτε.
 - Εἶσαι μήπως ρωσσόφιλος;
 - Οὔτε αὐτό!
 - Μά τότε, λοιπόν, τί εἶσαι;
- Τότε ό γέρος τοῦ Μωριά, μέ τή
συνηθισμένη θυμοσοφία του εἶπε:
- Εἰγώ ήμουν καί δά εἶμαι πά-
ντοτε δεόφιλος. Γιατί σάν τό Θεό,
κανεῖς δέν άγαπᾷ τήν Έλλάδα!

«Ὁ Θεός ὑπέγραψε
τὴν λευτεριά τῆς Ἑλλάδος
καὶ δὲν θὰ πάρῃ πίσω
τὴν ὑπογραφή του».

Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης μέ πρόταση τοῦ Γεωργίου Γενναδίου, δασκάλου τοῦ Γένους καὶ Γυμνασιάρχου στὸ Α΄ Γυμνάσιο στὴν Πλάκα, μιᾶ στοὺς μαθητές στίς 7 Ὀκτωβρίου τοῦ 1838:

Παιδιά μου!

Εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον κατοικοῦμε, ἑκατοκοῦσαν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους καὶ ἡμεῖς καταγόμεθα καὶ ἔλαβame τὸ ὄνομα τοῦτο. Αὐτοὶ διέφεραν ἀπὸ ἡμᾶς εἰς τὴν θρησκείαν, διότι ἐπροσκυνοῦσαν τὲς πέτρες καὶ τὰ ξύλα. Ἀφοῦ ὕστερα ἦλθε στὸν κόσμον ὁ Χριστός, οἱ λαοὶ ὅλοι ἐπίστευσαν εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν του, καὶ ἔπαυσαν νὰ λατρεύουν τὰ εἰδῶλα. Δὲν ἐπῆρε μαζί του οὔτε σοφοὺς οὔτε προκομμένους, ἀλλ’

ἀπλοὺς ἀνθρώπους, χωρικοὺς καὶ ψαράδες, καὶ μέ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἔμαθαν ὅλες τὲς γλώσσες τοῦ κόσμου, οἱ ὁποῖοι, μολοντόι ὅπου καὶ ἂν ἔβρισκαν ἐναντιότητες καὶ οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ τύραννοι τοὺς κατέτρεχαν, δὲν ἠμπόρεσε κανένας νὰ τοὺς κάμῃ τίποτα. Αὐτοὶ ἐστερέωσαν τὴν πίστιν.

Πρέπει νὰ φυλάξετε τὴν πίστι σας καὶ νὰ τὴν στερεώσετε, διότι, ὅταν ἐπιάσαμε τὰ ἄρματα, εἶπαμε πρῶτα ὑπὲρ πίστεως καὶ ἔπειτα ὑπὲρ πατρίδος».

Μακρυγιάννης

Ὁ Στρατηγὸς Μακρυγιάννης ἀφηγεῖται τὴ ζωὴν του καὶ ἐκφράζει τοὺς στοχασμούς του στὰ Ἀπομνημονεύματά του:

«**Ε**γινα ὡς δεκατέσσερων χρονῶν καί πήγα εἰς ἕναν πατριώτη μου εἰς Ντεσφίνα. Ἦταν ὁ ἀδελφός του μέ τόν Ἀλήπασια καί ἦταν ἑαπότης αὐτός εἰς τήν Ντεσφίναν (=ὑπεύθυνος γιά τήν πειθαρχία καί τήν ἀσφάλεια τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς). Στάθηκα μέ ἐκεῖνον μίαν ἡμέρα. Ἦταν γιορτή καί παγγύρι τ' Ἀγιαννιοῦ. Πήγαμεν εἰς τό παγγύρι· μό' ὧσε τό ντουφέκι του νά τό βαστώ. Ἐγώ θέλησα νά ρίξω, ἐτζακίστη. Τότε μ' ἐπιασε σέ ὅλον τόν κόσμον ὁμπρός καί μέ πέθανε εἰς τό ξύλο. Δέν μ' ἐβλαβε τό ξύλο τόσο, περισσότερον ἢ ντροπή τοῦ κόσμου. Τότε ὅλοι τρώγαν καί πίνουν καί ἐγώ ἔκλαιγα. Αὐτό τό παράπονον δέν ἤῤα ἄλλον κριτή νά τό εἰπῶ νά μέ δικιώσῃ, ἔκρινα εὖλογον νά προστρέξω εἰς τόν Ἀγιάννη, ὅτι εἰς τό σπῖτι του μό' γινε αὐτεῖνη ἡ ζημία καί ἡ ἀτιμία.

Μπαίνω τήν νύχτα μέσα εἰς τήν ἐκκλησιά του καί κλειῶ τήν πόρτα κι' ἀρχινῶ τά κλάματα μέ μεγάλες φωνές καί μετάνοιες· τ' εἶναι αὐτό ὅπου γινε 'σέ μέναν, γομάρι εἶμαι νά μέ δέρνουν; Καί τόν περικαλῶ νά μοῦ δώσῃ ἄρματα καλὰ κι' ἀσημένια καί δεκαπέντε πουγγιά χρήματα καί ἐγώ θά τοῦ φκιάσω ἕνα μεγάλο καντήλι ἀσημένιον. Μέ τίς πολλές φωνές κάμαμεν τίς συμφωνίες μέ τόν ἄγιον».

«**Ο**τ' ἦταν πανούκλα εἰς τήν Ἄρτα καί ἦταν ἔλλειψη τό ψωμί. Τότε ἔφκιασα ντουφέκι ἀσημένιον, πιστιόλες καί ἄρματα καί ἕνα καντήλι καλό. Καί ἄρματωμένος καλὰ καί συγυρισμένος τό πῆρα καί πήγα εἰς τόν προστάτη μου καί εὐεργέτη μου κι' ἀληθινόν φίλον,

τόν Ἀγιάννη, καί σώζεται ὡς τόν σήμερον -ἔχω καί τ' ὄνομά μου γραμμένο εἰς τό καντήλι. Καί τόν προσκύνησα μέ δάκρυα ἀπό μέσα ἀπό τά σπλάχνα μου, ὅτι θυμήθηκα ὅλες μου τίς ταλαιπωρίες ὅπου δοκίμασα...».

«**Ε**κεῖ ὁπούφεικα νά τίς θέσες εἰς τοὺς Μύλους ἦρθε ὁ Ντερνύς νά μέ ἰδῇ. Μοῦ λέγει: «Τί κάνεις αὐτοῦ; Αὐτές οἱ θέσες εἶναι ἀδύνατες· τί πόλεμον θά κάμετε μέ τόν Μπραῖμη αὐτοῦ; – Τοῦ λέγω, εἶναι ἀδύνατες οἱ θέσες κ' ἐμεῖς, ὅμως εἶναι δυνατός ὁ Θεός ὅπου μᾶς προστατεύει· καί θά δεῖξωμεν τήν τύχη μας σ' αὐτές τίς θέσες τίς ἀδύνατες. Κι' ἂν εἴμαστε ὀλίγοι εἰς τό πλῆθος τοῦ Μπραῖμη, παρηγοριώμαστε μ' ἕναν τρόπον, ὅτι ἡ τύχη μᾶς ἔχει τοὺς Ἕλληνας πάντοτε ὀλίγους. Ὅτι ἀρχή καί τέλος, παλαιόθεν καί ὡς τώρα, ὅλα θά θερία πολεμοῦν νά μᾶς φάνε καί δέν μποροῦνε· τρώνε ἀπό μᾶς καί μένει καί μαγιά. Καί οἱ ὀλίγοι ἀποφασίζουν νά πεθάνουν· κι' ὅταν κάνουν αὐτεῖνη τήν ἀπόφασιν, λίγες φορές χάνουν καί πολλές κερδαίνουν. Ἡ θέσῃ ὅπου εἴμαστε σήμερα ἐδῶ εἶναι τοιοῦτη· καί θά ἰδοῦμεν τήν τύχη μας οἱ ἀδύνατοι μέ τοὺς δυνατούς. – «Τρε μπιεν», λέγει κι' ἀναχώρησε ὁ ναύαρχος».

«**Ε**σύ, Κύριε, θ' ἀναστήσῃς τοὺς πεθαμένους Ἕλληνας, καί τοὺς ἀπογόνους αὐτεινῶν τῶν περίφημων ἀνθρώπων, ὅπου στόλισαν τήν ἀνθρωπότη μ' ἀρετή. Καί μέ τήν δύναμή σου καί τήν δικαιοσύνη σου θέλεις νά ξα-

ναζωντανέψης τούς πεθαμένους· και ή απόφασή σου ή δίκια είναι νά ματασιπωθή Έλλάς, νά λαμπρυθή αύτείνη και ή θρησκεία του Χριστού και νά υπάρξουν οι τίμιοι και οι άγαθοί άνθρωποι, εκείνοι όπου 'περασπίζονται τό δίκιον».

«**Ο**ταν σηκώσαμεν την σημαίαν έναντίον τής τυραγνίας ξέραμεν ότι είναι πολλοι αύτεиноι και μαχητικοί κι' έχουν και κανόνια κι' όλα τά μέσα. Έμεις σέ ούλα είμαστε αδύνατοι. Όμως ο Θεός φυλάγει και τούς αδύνατους, κι' αν πεθάνωμεν, πεθαίνομεν διά την Πατρίδα μας, διά την Θρησκείαν μας και πολεμούμεν όσο μπορούμε έναντίον τής τυραγνίας κι' ο Θεός βοηθός...».

«**Χ**ωρίς άρετή και πόνο εις την πατρίδα και πίστι εις τήν θρησκεία τους έθνη δέν υπάρχουν».

«**Τ**ούτην την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, και «σοφοί κι' άμαθείς και πλούσιοι και φτωχοί και πολιτικοί και στρατιωτικοί και οι πλέον μικρότεροι άνθρωποι, όσοι άγωνιστήκαμεν, αναλόγως ο καθείς, έχομεν νά ζήσωμεν εδώ. Το λοιπόν δουλέψαμεν όλοι μαζί, νά την φυλάμε κι' όλοι μαζί και νά μη λέγη ούτε ο δυνατός «έγώ», ούτε ο αδύνατος. Ξέρετε πότε νά λέγει ο καθείς «έγώ»; Όταν άγωνιστή μόνος του και φκειάση, ή χαλάση, νά λέγη έγώ, όταν όμως άγωνίζονται πολλοι νά φκειάνουν, τότε νά λένε «έμεις». Είμαστε εις τό «έμεις» κι' όχι εις τό

«έγώ». Και εις τό έξής νά μάθωμεν γνώση, αν θέλωμεν νά φκειάσωμεν χωριόν, νά ζήσωμεν όλοι μαζί!...».

«**Κ**ι' όσο αγαπώ την πατρίδα μου δέν αγαπώ άλλο τίποτας. Ναρθή ένας νά μου ειπή ότι θα πάγη όμπρός ή πατρίδα, στρέγομαι νά μου βγάλη και τά δυό μου μάτια. Ότι αν είμαι στραβός, και ή πατρίδα μου είναι καλά, μέ θρέφει, αν ή πατρίδα μου άχαμνά, δέκα μάτια νάχω, στραβός θανά είμαι. Ότι σ' αύτείνη θα ζήσω, δέν έχω σκοπό νά πάγω άλλου».

«**Τ**ά σημειώνω κι έγώ εδώ, ίσως έσείς οι μεταγενέστεροι, σάν ιδήτε την άρετή μας, θα είστε λικρινώτεροι διά την πατρίδα. Γλυκώτερον πράμα δέν είναι άλλο από την πατρίδα και θρησκεία. Όταν δι' αυτά τόν άνθρωπον δέν τόν τύπτει ή συνειδησή του, αλλά τά δουλεύη ως τίμιος και τά προσκυνά, είναι ο πλέον ευτυχής και πλέον πλούσιος».

Μάρκος Μπότσαρης

Άφηγείται ο Φρανσουά Πουκεβίλ, Γάλλος ιατρός, περιηγητής, διπλωμάτης και ιστορικός.

Ο Μάρκος Μπότσαρης όταν έλαβε τό έγγραφον διά του οποίου η ελληνική κυβέρνηση διώριζεν αυτόν στρατάρχην τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἡσπάσθη αὐτό εὐλαβῶς καί εἶτα τό ἔσχισε ἀνακράζων:

«Σφραγίδας ἐκ τοῦ αἵματος ἡμῶν ἀπαιτοῦσιν ἀπό τοῦδε οἱ διορισμοί! Φίλοι, ἡ κοινὴ ἡμῶν πατρίς εὐρίσκεται ἤ ἐν τῇ νίκῃ ἢ εἰς τὰ ἐνδοξα τοῦ Ὑψίστου σκηνώματα, οὐτινος ὑπερασπίζομεν τὸν ἄγωνα».

Εὐρίσκετο εἰς ἀπόστασιν μιᾶς καί ἡμισείας λεύγας μακράν (ἀπό τό Καρπενήσι), ὁ Μάρκος Μπότσαρης καί εὐθύς ὡς ὁ ἥλιος ἔδυσσε, ἐξεκίνησε παραγγέλλων τὸν καπετάν Βεσλίν ὅπως ἀποκόψῃ τὴν ἀποχώρησιν τοῦ ἐχθροῦ... Τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν ἔδωκε καί εἰς 350 στρατιώτας τοῦ Καραϊσκού... Ἄφηκε τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ Κωνσταντῖνον μετὰ τῆς ἐφεδρείας, προειδοποιῶν καί ἀρχηγούς καί στρατιώτας ὅπως οὐδόλως κινηθῶσι προτοῦ ἀκούσωσι τὰς σάλπιγγας ἅς ἔφερε μεθ' αὐτοῦ.

Ὁ θάνατος τοῦ Μάρκου Μπότσαρη

Ἐκαστος ἀνεχώρησε, ὁ δὲ Μάρκος Μπότσαρης, προσηχηθεὶς περὶ τὴν 10ην ὥραν τῆς ἑσπέρας ὅπως καί οἱ στρατιῶται αὐτοῦ, ἔδωκε τό σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως κραυγάζων:

«Ὁ Θεὸς μᾶς βλέπει καί μᾶς ὀδηγεῖ!».

Τηροῦντες τὴν βαθυτέραν σιγὴν ἐξεκίνησαν παραχρῆμα κραυγάζοντες:

«Ὁ Θεὸς μᾶς βλέπει καί μᾶς ὀδηγεῖ!

Ὁ Ὑψιστος ἅς μᾶς βοηθήσῃ».

Κίτσος Τζαβέλας

«Πάργιοι,

Ὁ ὄφιν ἐπατάχθη ἀπὸ τὸν Σταυρόν... Ἡ ἱερὰ σημαία τοῦ Σταυροῦ κυματίζει ἀπανταχοῦ τῆς Ἑπαιρωτικῆς ἀκτῆς. Πάργιοι καὶ ἐπτανήσιοι προσθέσατε τὰς δυνάμεις ὑμῶν μετὰ τῶν Σουλιωτῶν. Αἱ σημαῖαι ἡμῶν φέρουσιν ἕνα σταυρόν καὶ ἕνα στέφανον ἐκ δάφνης. Ἐλευθερία! Ὁρῃσκεῖα! Πατρίσι! Ἰδοὺ τὸ ἔμβλημα ἡμῶν. Ἡ εἰρήνη ἔστω μεθ' ὑμῶν, ἀδελφοί. Ἡμεῖς λέγομεν τὴν ἀλήθειαν, ἄλλοι δ' εἰσὶν ἐκεῖνοι, οἵτινες θέλουσι νὰ ἐξαπατήσωσιν ὑμᾶς.

28 Ἰουνίου 1821

Οἱ ὀπλαρχηγοί
Μάρκος Βότσαρης - Κίτσος Τζαβέλας»¹.

1. Ν. Ἀγγελίδου, Ἡ ἐλληνικὴ Σημαία ἐπὶ Τουρκοκρατίας», περιοδ. «Ἑλληνισμός», ἔτος 11 (Ἰούλιος 1908).

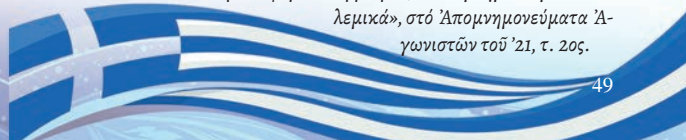
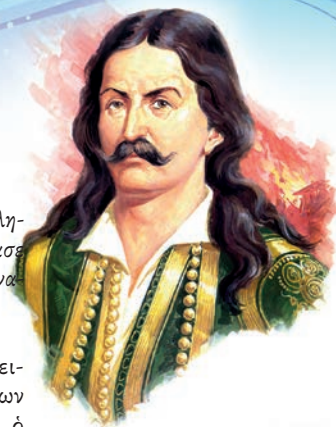
Ἀθανάσιος Διάκος

Ὁ Ἀθανάσιος Διάκος ὅταν πληροφορεῖται ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἔφτασε στὸ Ζητούνι, συγκαλεῖ τοὺς συναγωνιστὲς του καὶ τοὺς μιλά:

Ἀδελφοί Ἕλληνες! Ἐπει-
τα ἀπὸ τετρακοσίων
χρόνων σκληρὰν σκλαβίαν, ὁ
Θεὸς εὐσπλαγχνισθεὶς ἀπεφάσισε νὰ μᾶς δώσῃ τὴν
ἐλευθερίαν, καθὼς τὴν ἐχαίροντο μίαν φορὰν οἱ προπά-
τορές μας, πλὴν διὰ νὰ τὴν ἀπολαύσωμεν, πρέπει ν'
ἀναποφασίσωμεν ν' ἀποθάνωμεν μέ τὰ ὅπλα εἰς τὰς
χεῖρας, καὶ τότε ἂς τὴν χαρῶσιν οἱ μεταγενέστεροί μας.
Ἡμεῖς ὡς τόσο ἐθέλομεν ἀπολαύσει τὰ δύο μεγαλύτερα
καλὰ, τὸν παράδεισον καὶ τὴν αἰώνιον μνήμην τῶν με-
ταγενεστέρων. Ἐπειδὴ διὰ τὸν παράδεισον καὶ τὴν ἐ-
λευθερίαν ἀποθνήσκομεν. Ἄν ὅμως δειλιάσωμεν τώρα,
τότε αἰωνίως ἐχάθημεν καὶ ἡμεῖς καὶ ὅλον τὸ ἔθνος μας.
Ὅθεν, ὅποιος ἀγαπᾷ μέ τὴν ἀλήθειαν, τὴν πίστιν καὶ τὴν
πατρίδα, ἂς δράξῃ τὰ ὅπλα, καὶ ἂς ἔλθῃ μαζί μου».

1. Χριστοφόρου Περραιβοῦ, «Ἀπομνημονεύματα πολιμικά», στὸ Ἀπομνημονεύματα Ἀγωνιστῶν τοῦ '21, τ. 2ος.

Γεώργιος Καραϊσκάκης

Ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς Ρούμελης Γεώργιος Καραϊσκάκης ἐκστρατεύοντας κατὰ τὸ 1826 ἀπὸ τὴν Ἐλευσίνα πρὸς τὴν Κεντρικὴ Ρούμελη, γιὰ νὰ ἐμποδίσει τὶς κινήσεις τοῦ Κιουταχῆ - παραμονές τῆς μάχης στὴν Ἀράχωβα - περνᾷ ἀπὸ τὸ Μοναστήρι τοῦ Ὁσίου Σεραφεῖμ Δομ-

βοῦς, τὸ ὁποῖο τὸ 1821 εἶχε γίνεи ὁρμητῆριο ἐπιχειρήσεων τῶν Ἑλλήνων ἀγωνιστῶν. Ἐκεῖ προσκυνᾷ τὴν Εἰκόνα τοῦ Ἀγίου καὶ προσεύχεται:

«**Α**γιε τοῦ Θεοῦ, βοήθησέ με, γιὰ νὰ καταστραφοῦν οἱ ἐχθροί. Μπορεῖς, γιατί ἔχεις πολλὴ παρρησία πρὸς τὸν φιλάνθρωπο Θεό. Ὅλη ἡ ἐλπίδα μου καὶ ἡ ἐλπίδα τοῦ στρατοῦ μου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ δική σου προστασία. Τίποτε δὲν μπορῶ νὰ ἐπιτύχω δίχως τὴ δική σου θερμὴ προστασία καὶ ἀντίληψη».

Ἀφοῦ ἀσπάζεται τὴν ἱερὴ Εἰκόνα μ' εὐλάβεια, βγῆκε ἀπὸ τὸ Μοναστήρι καὶ ἐκστράτευσε ἐναντίον τῶν Τούρκων, ποὺ εἶχαν ὀχυρωθεῖ στὴν Ἀράχωβα καὶ τοὺς συνέτριψε. Ὑστερα ἀπὸ αὐτὴ τὴ μεγαλειώδη νίκη ὁ Καραϊσκάκης καὶ οἱ στρατιῶτες του εὐχαρίστησαν καὶ τὸν Θεὸ καὶ τὸν Ἅγιο Σεραφεῖμ καὶ μαζί τους οἱ ἀπελευθερωμένοι Ἕλληνες.

Ὑστερα ἀπὸ τοὺς περίφημους πολέμους τῆς Ἀράχωβας, τοῦ Διστόμου καὶ τόσους ἄλλους, ὁ Καραϊσκάκης μὲ τὸ στρατό του εἶχε κινήσει καὶ ἐρχόταν γιὰ βοήθεια τῆς Ἀθήνας, ποὺ κινδύνευε ἀπὸ τὸν Κιουταχῆ. Ἐφτάσε στὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Σεραφεῖμ, ὅπου βρίσκεται καὶ τὸ λείψανό του. Ἐκεῖ ὁ Καραϊσκάκης γονατιστὸς στὸν ἅγιο τάφο κοντά, μ' ὅλα τὰ παλληκάρια του, προσευχήθηκε.

«Βοήθησέ μας, Ἀϊσεραφεῖμ, νὰ διώξωμε τὸν Κιουτάγια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, νὰ γλυτώσωμε τοὺς κλεισμένους χριστιανούς καὶ νὰ κάμωμε στοὺς Τούρκους δεύτερη Ἀράχωβα, καὶ νὰ σοῦ φέρω χρυσὸ καντῆλι στὸν τάφο σου καὶ λαμπάδες ἑκατὸ ἴσα μὲ τὸ κορμί μου καὶ νὰ στολίσω σὰν παλάτι τὸ μοναστήρι σου».

Κι' ὅλος ὁ στρατὸς ξεσκούφωτος καὶ γονατισμένος εἶπε τὴν ἴδια προσευχή.

Ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς Στερεοελλαδίτες ὁ Γ. Καραϊσκάκης ἔγραφε:

«Εἶναι φανερόν, ἀδελφοί, ὅτι ὅλοι μαζί ἐδράξαμεν τὰ

ὅπλα ἐξ ἀρχῆς... κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος καὶ τῆς θρησκείας μας... Ἐνωθῆτε μαζί μας, διὰ νὰ ἐξολοθρεῦσωμεν ὁμοθυμαδὸν τὸν ἐχθρόν καὶ νὰ ἐλευθερώσωμεν διὰ πάντα τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρησκείαν».

Ὁ Γεώργιος Καραϊσκάκης δώρισε τὴν ἀργυρόχρυση ἐπένδυση τῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας Προυσιώτισσας ὡς ἔνδειξη εὐγνωμοσύνης, ἐπειδὴ γιαιτρεύτηκε ἀπὸ τὴ θερμὴ κατὰ τὴν παραμονή του στοῦ μοναστηρίου. Πάνω ἀπὸ τὸν δεξιό ὦμο τῆς Παναγίας ὑπάρχει ἡ ἀνάγλυφη ἐπιγραφή, δεῖγμα τῆς εὐλάβειας καὶ τῆς βαθύτατης ἀγάπης τοῦ Καραϊσκάκη γιὰ τὴν Παναγία:

«Ἡ Παντάνασσα. Δι' ἐξόδων τοῦ γενναιοτάτου στρατηγοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη, χειρὶ Γεωργίου Καρανίκα, 1824».

Ἐπίσης, δώρισε τὰ τρία παράσημά του, ἀσημένια ἀστέρια, ὅλα μέρος τοῦ τάματος ποὺ εἶχε κάνει στὴν Παναγία. Ἡ ἰδιαίτερη σχέση τοῦ Καραϊσκάκη μέ τὴ μονή τῆς Προυσιώτισσας καὶ τὴν Παναγία σφυρηλατήθηκε καθόλη τὴ δράση του καὶ παραμονή του στὴν περιοχὴ τῶν Ἀγιάφων.

Κωνσταντῖνος Κανάρης

Ὁ πυρπολὴτὴς τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδας στὴ Χίο Κωνσταντῖνος Κανάρης ἀφηγεῖται:

«Μία δύναμις μέ ἄρπαξε ἀπὸ τὴν λιτανεῖαν πρὶν φύγουμε ἀπὸ τὰ Ψαρά γιὰ τὴ Χίο. Μία δύναμις θεϊκὴ μέ γιγάντωσε... Αὐτὴ ἡ θεία δύναμις μου ἔδωσε θάρρος διὰ νὰ φθάσω μέ τό πυρπολικό μου στὴν Τουρκικὴ Ναυαρχίδα... Οἱ Τούρκοι

ἦταν τόσοι, ὥστε ἐάν ἔπτουν ἐπάνω μας, θὰ μᾶς ἔπνιγαν ἀναμφιβόλως... Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, φώναξα ἐκείνη τὴ στιγμή. Ἐκαὶ τὸ Σταυρό μου καὶ πήδηξα στὴ βάρκα. Οἱ φλόγες τοῦ πυρπολικοῦ μεταδόθηκαν στὴν Ναυαρχίδα, ποὺ τινάχθηκε στὸν ἀέρα καὶ παρέσυρε στὸν θάνατο χιλιάδες Τούρκους...».

Μαντώ Μαυρογένους

Ξημέρωνε ἡ 22α Ὀκτωβρίου 1822. Ἀπὸ τ' ἀνατολικά τῆς Μυκόνου πρὸς τὴν βραχῶδη νησίδα "Σταπόδια", φάνηκε ἀπ' τὸν ὀρίζοντα ὁ ὀθωμανικὸς στόλος τοῦ καπουδάν πασά, ἐρχόμενος ἀπὸ τῆ Σούδα. Οἱ φρουροὶ τοῦ ἀγρουπνοῦσαν μερόνυχτα, στό ψηλότερο μέρος τοῦ νησιοῦ, ἔδωσαν ἀμέσως τὸ σινιάλο τοῦ κινδύνου.

Διακόσιοι Τούρκοι καὶ Ἀλγερίνοι μὲ τὴν πράσινη σημαία τους, σάν μαινόμενα λιοντάρια ἐπιχειροῦν ἀπόβαση κι' ὁρμοῦν νὰ κατασπαράξουν τοὺς Μυκονιάτες, φωνάζοντας σά δαιμονισμένοι.

- Ἀλλάχ, Ἀλλάχ, Μωχάμετ. Θάνατο στοὺς γκιοῦρ!

Ἡ Μαντῶ μὲ ὅλα τὰ παλληκάρια τῆς ὁρμαίει ἀκάθεκτη ἀνάμεσά τους. Οἱ ἐχθρικές σφαῖρες τῆ βάζουν στόχο. Μά ἐκείνη, ἀψηφώντας τὸ θάνατο, ὀρθώνεται γιγάντια μὲ τὸ σπαθὶ ὑψωμένο καὶ κτυπάει ἀλύπητα τὸν ἐχθρό. Ὑστερα ἀπὸ λυσσώδη ἀγώνα οἱ Ἀφρικανοὶ σκορπίζονται, φεύγουν νικημένοι πρὸς τὴ θάλασσα σάν πνεύματα τοῦ σκότους μπρὸς στὴν πύρινη ρομφαία ἐνός Ἀρχαγγέλου.

Ἀφήνουν πίσω 17 νεκροὺς καὶ 60 πληγωμένους καὶ πολλὰ πυρομαχικά. Καὶ ὡς βλέπει ἡ Μαντῶ στὰ πόδια

τῆς τὸ κεφάλι τοῦ μαύρου ἀρχηγοῦ τους, φωνάζει θριαμβευτικά ὑψώνοντας τὴ σημαία:

- Νίκη στό Σταυρό μας, τιμὴ καὶ δόξα στοὺς γενναίους μας!.

Ἀνδρέας Μιαούλης

Ὁ Ὑδραῖος ναύαρχος Ἀνδρέας Μιαούλης εἶχε τοποθετήσει ἓνα μεγάλο ξύλινο σταυρὸ στό καράβι του τὸν «Ἄρη», καὶ ἔβαλε νὰ χαράξουν κάθετα: «Σταυροῦ τύπος ἐχθροῖς τρόμος». Καὶ ὀρίζοντια: «Σταυρὸς πιστῶν τὸ στήριγμα».

Ἐγραφε: «Ὁ Ἐφορος τῆς Ἑλλάδος Θεὸς ἐνέπνευσεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐχ-

θρῶν μας ἄκραν δειλίαν καὶ φόβον. Ἐλπίζω δέ ἐντὸς ὀλίγου, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ τῶν θεοπειθῶν τῆς Πατρίδος εὐχῶν, νὰ σὰς χαροποιήσω...».

Ὁταν νικοῦσε ἔγραφε: «Ἡ δεξιὰ σου, Κύριε, δεδόξασται»¹.

1. Νικ. Π. Βασιλειάδης, Γιά τὴν Ἑλευθερίαν, ἐκδ. Ὁ Σωτήρ.

Ὁ Ὀρκος τῶν Ἱερολοχιτῶν

Ὁς Χριστιανὸς ὀρθόδοξος καὶ υἱὸς τῆς ἡμετέρας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὀρκίζομαι... νὰ διαμείνω πιστὸς εἰς τὴν Θρησκείαν μου καὶ εἰς τὴν Πατρίδα μου... Ὀρκίζομαι νὰ χύσω καὶ αὐτὴν τὴν ὑστέραν ρανίδα τοῦ αἵματός μου ὑπὲρ τῆς Θρησκείας καὶ τῆς Πατρίδος μου. Νὰ χύσω τὸ αἷμα μου, ἵνα νικήσω τοὺς ἐχθροὺς τῆς Θρησκείας μου ἢ νὰ ἀποθάνω ὡς Μάρτυς διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν...».

Ἀνθιμος Γαζής

Ἡμέρα ἐκείνη, τὴν ὁποῖαν ἐπιθυμοῦσαν οἱ πατέρες μας νὰ τὴν ἰδοῦν, ἔφθασε καὶ ὁ Νυμφίος ἔρχεται... Ἐφθασεν ὁ καιρὸς ἵνα λάμψη πάλιν ὁ Σταυρὸς καὶ νὰ λάβῃ πάλιν ἡ Ἑλλάς, ἡ δυστυχῆς Πατρίς μας τὴν ἐλευθερίαν της».

Ὅ, τι καὶ ἂν ἐκάμαμεν, εἴτε ἐγώ, εἴτε οἱ συνάδελφοί μου, εἴτε ὡς ἐταῖροι, εἴτε ὡς ἀγωνισταί, ἦτο ἔμπνευσις καὶ ἔργον τῆς Θείας Προνοίας, καὶ οὐδὲν ἠθέλομεν πράξει ἄνευ τῆς ἐμπνεύσεως ταύτης».

Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης

«**Μ**άχου ὑπὲρ Πίστε-
ως καὶ Πατρί-
δος... Ἡ θεία πρόνοια, ὦ
φίλοι συμπατριῶται, εὐ-
πλαγχνισθεῖσα πλέον τὰς
δυστυχίας μας, ἠυδόκησεν
οὕτω τὰ πράγματα, ὥστε
μέ μικρόν κόπον θέλομεν
ἀπολαύσῃ μέ τήν ἐλευθε-
ρίαν πᾶσαν εὐδαιμονίαν...

Εἶναι καιρός νά ἀποτινάζωμεν τόν ἀφόρητον ζυγόν, νά
ἐλευθερώσωμεν τήν Πατρίδα, νά κρημνίσωμεν ἀπό τά
νέφη τήν ἡμισέλινον, διὰ νά ὑψώσωμεν τό σημεῖον, δι'
οὐ πάντοτε νικῶμεν, λέγω τόν Σταυρόν, καί οὕτω νά ἐκ-
δικήσωμεν τήν Πατρίδα, καί τήν ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν
ἀπό τήν ἀσεβῆ τῶν ἀσεβῶν καταφρόνησιν».

Προκήρυξις Ἀλ. Ὑψηλάντη, Ἰάσιον 24 Φεβρ. 1821

«**Ἄ**ς κινηθῶμεν οὖν μέ ἔνθερμον χριστιανισμοῦ
«ζήλον, καί μέ ἀγάπην πρὸς τήν πατρίδα, καί ἄς
ὀρμήσωμεν ἐναντίον τῶν χριστιανομάχων θηρίων, ἐ-
ναντίον τῶν διωκτῶν τῆς δικαιοσύνης. Ἄς σπεύσωμεν μέ
τὴν πίστιν εἰς τήν καρδίαν, καί μέ τήν μάχαιραν εἰς τήν

χεῖρα ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος, διὰ νά ἐνωθῶμεν μετὰ
τῶν ἀδελφῶν μας, οἵτινες ἄλλο δέν περιμένουν, εἰμὴ μόνον
τὴν παρουσίαν μας».

Ἀλ. Ὑψηλάντης, 5 Μαΐου 1821

Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης

Ὁ Πετρόμπεης Μαυρο-
μιχάλης ἀπευθυνόμενος
πρὸς τὸν Θεόδωρο Κολο-
κοτρώνη:

«**Σ**ΔΟΥ ὁ Θεὸς μεθ'
«ἡμῶν, ὃς ἐπάτα-
ξεν ἔθνη πολλὰ καὶ ἀ-
πέκτεινε βασιλεῖς κρα-

ταιοὺς. Ὁ Παντοκράτωρ Θεὸς δὲν μᾶς ἀφήνει εἰς τὴν
διάκρισιν τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ εἶναι σύμμαχός μας, καθὼς
πολλὰκις τὸ εἶδομεν καὶ ἄμποτε εἰς τὸ ἐξῆς διὰ τῆς δυνά-
μεως τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ καὶ διὰ τῆς ἐ-
νεργείας καὶ γενναιότητός σας νά ἀφανισθῇ ὁ ἐχθρὸς ἐξ
ὀλοκλήρου...».

Ο γιός του Πετρόμπεη τραυματίστηκε από έχθρικό βόλι στο δεξί χέρι. Ή ελλειψη γιατρών είχε ως αποτέλεσμα ο νεαρός Μανιάτης να χάσει πολύ αίμα και όταν τελικά μεταφέρθηκε στην Άρκαδιά (Κυπαρισσία) ήταν πλέον πολύ άργα.

«Άδελφοί Έλληνες!

Εὐχαρίστως ἔπιον καί τό πικρόν τοῦτο ποτήριον. Ἐθυσιάσθη ἐνδόξως μαχόμενος ὑπέρ πίστεως καί ὑπέρ πατρίδος καί ἕτερος φίλτατός μου υἱός Ἰωάννης Μαυρομιχάλης, ὅστις ἐτραυματίσθη κατά τήν ἐν Νεοκάστρῳ μάχην εἰς τάς 14 Ἀπριλίου 1825, ἀνδρείως πολεμῶν τόν βάρβαρον ἐχθρόν, καί μετὰ ὀκτῶ ἡμέρας παρῑέδωκε τό πνεῦμα του εἰς τόν Θεόν. Οὗτος ὁ ἐνδοξος μάρτυς τῆς φιλάτης ἐλευθερίας, ἥδη ἐπαναπαύεται εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ καί ἀγάλλεται ἀξιωθεῖς νά ἐπισφραγίσῃ τήν δόξαν του μέ τοιούτον ἐντιμον θάνατον...».

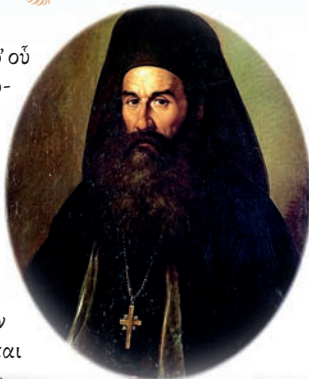
Ἐν Τριπολιτσᾷ, 25 Μαρτίου 1825
Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης»¹

1. Εφημερ. Ἑλληνικά Χρονικά,
ὑπό Ἰ. Μάγερ-Μεσολόγγι.

Ἰωάννης Π. Μαυρομιχάλης

Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανός

«Ὁ Ἑλληνικόν Ἔθνος, ἀφ' οὗ ὑπέκυψεν εἰς τόν βάρβαρον καί σκληρότατον ζυγόν τῆς Ὀθωμανικῆς τυραννίας, ὑστερήθη ὅχι μόνον τήν ἐλευθερίαν του, ἀλλά καί πᾶν εἶδος μαθησεως... καί ἦτον ἐνδεχόμενον νά ἐκλείψῃ διόλου ἀπό τό Ἔθνος ἡ Ἑλληνική γλῶσσα, ἐάν δέν τήν διέσωζεν ἡ Ἐκκλησία πρὸς ἣν ὀφείλεται καί κατὰ τοῦτο εὐγνώμοσυν».

Ὁ Παλαιῶν
Πατρῶν
Γερμανός
κηρύττει τήν
Ἐπανάσταση
στήν
Ἁγία Λαύρα

Σπυρίδων Τρικούπης

«**Δ**ιά τούς οίκτιρμούς
τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος
εἶναι ὅλος ἀγάπη, διὰ τό
ὄνομα τῆς Πατρίδος, ἡ ὁ-
ποία εἶναι ὅλη ἀρετή, ἃς
καθαρίσωμεν τήν ψυχὴν
μας, καί εἰς αὐτὴν τήν ὡ-
ραν τοῦ κινδύνου, ἀπό τόν
ρύπον τῆς διχονοίας, ἃς θά-
ψωμεν εἰς τόν τάφον τῆς
λησμονησίας τὰ ἄγρια καί
ἀνόητα πάθη μας, ἃς πλύνωμεν τὰς μεμολυσμένας καρ-
δίας εἰς τό ἱερόν λουτρόν τῆς ἀγάπης, ὁ πατριωτισμός ἃς
λαμπρύνῃ εἰς τό ἐξῆς τόν θολωμένον νοῦν μας, ἡ εἰ-
λικρινεῖα ἃς βασιλεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν μας, ἡ ἀγάπη καί
ἡ σύμπνοια ἃς προπορεύονται, ὡς νεφέλη πυρός, ὅλων
τῶν βουλῶν μας καί ὅλων τῶν ἔργων μας».

Γρηγόριος Δικαῖος Παπαφλέσσας

«**Ε**λληνες, ποτέ μὴν
ξεχνᾶτε τό χρέος
σέ Θεό καί πατρίδα! Σ'
αὐτά τὰ δύο σᾶς ἐξορκίζω
ἤ νά νικήσουμε ἤ νά πεθάνου-
με κάτω ἀπό τή σημαία
τοῦ Χριστοῦ».

Στις 20 Μαΐου 1825, ὁ Ἱμπραήμ ἔφθασε ἀπέναντι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες καὶ ἔδωσε ἐντολὴ στοῦ ἵππικὸ του νὰ τοὺς περικυκλώσει, ὥστε νὰ ἀποκλείσει κάθε ἔξοδο διαφυγῆς...

Ὁ Παπαφλέσσας ὄρθιος καὶ φορώντας τὴν περικεφαλαία του, γυρνοῦσε στὰ ταμπούρια ἐμψυχώνοντας τοὺς ἄντρες πού δὲν τὸν εἶχαν ἐγκαταλείψει καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν ξεπερνοῦσαν τοὺς 900 σέ ἀριθμό. Τοὺς φώναζε ὅτι πλησιάζει ἡ βοήθεια καὶ σίγουρα θὰ νικήσουν. Καὶ συνέχισε:

«Ἀδελφοί! ἐάν μετὰ τὴν μάχην αὐτὴν δὲν ἀνταμωθῶμεν ἐδῶ ζῶντες, θέλομεν ἀνταμωθῆ εἰς τὸν ἅδην, ἐνώπιον δὲ τοῦ Ὑψίστου θέλομεν ὁμολογήσει ὅτι ἐξεπληρώσαμεν τὸ πρὸς τὴν πατριδα καὶ τὴν πίστιν χρέος μας, καὶ ὡς δίκαιος θέλει μᾶς κατατάξει μετ' ἐκείνων τῶν ἐνδόξων μαρτύρων, οἵτινες ἔχυσαν τὸ αἷμα τους ὑπὲρ πίστεως...».

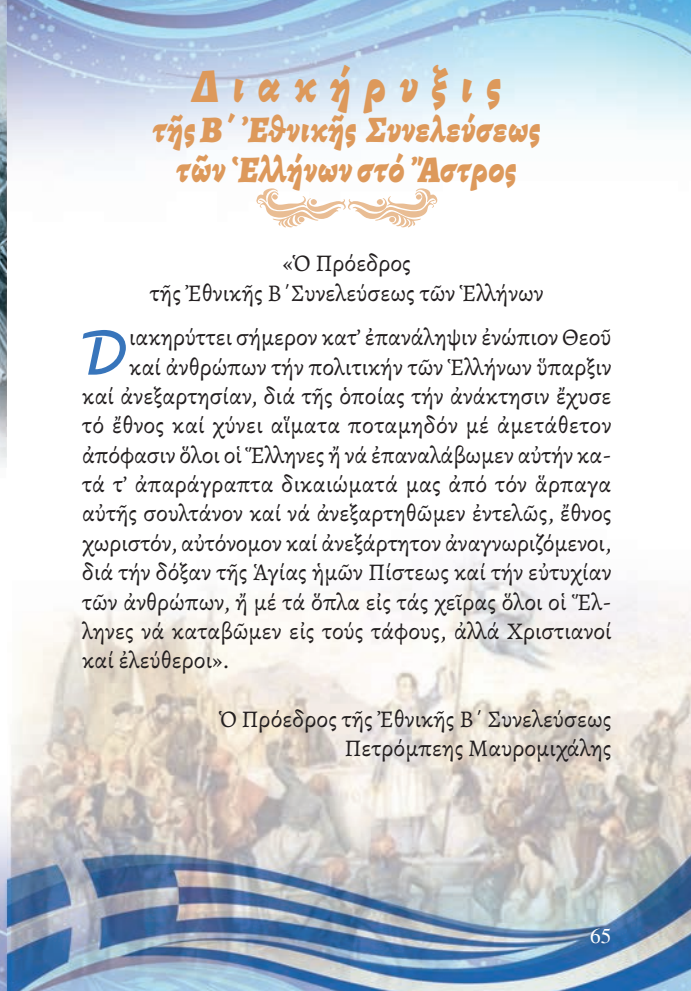
Διακήρυξις τῆς Β' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων στὸ Ἄστρος

«Ὁ Πρόεδρος
τῆς Ἐθνικῆς Β' Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων

Διακηρύττει σήμερον κατ' ἐπανάληψιν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων τὴν πολιτικὴν τῶν Ἑλλήνων ὑπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν, διὰ τῆς ὁποίας τὴν ἀνάγκησιν ἔχυσε τὸ ἔθνος καὶ χύνει αἵματα ποταμηδόν μέ ἀμετάθετον ἀπόφασιν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἢ νὰ ἐπαναλάβωμεν αὐτὴν κατὰ τ' ἀπαράγραπτα δικαιώματά μας ἀπὸ τὸν ἄρπαγα αὐτῆς σουλτάνον καὶ νὰ ἀνεξαρτηθῶμεν ἐντελῶς, ἔθνος χωριστόν, αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον ἀναγνωριζόμενοι, διὰ τὴν δόξαν τῆς Ἀγίας ἡμῶν Πίστεως καὶ τὴν εὐτυχίαν τῶν ἀνθρώπων, ἢ μέ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας ὅλοι οἱ Ἕλληνες νὰ καταβῶμεν εἰς τοὺς τάφους, ἀλλὰ Χριστιανοὶ καὶ ἐλεύθεροι».

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Β' Συνελεύσεως
Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης

Διακήρυξις τῆς Γ' Ἐθνικῆς Συνελεύσεως

«Ὁ Πρόεδρος
τῆς Ἐθνικῆς Γ' Συνελεύσεως τῶν Ἑλλήνων

Διακηρύττει:

Ὁ ἡλικιωμένος τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος, οἱ συνεληθέντες εἰς τὴν Νέαν Ἐπίδραρον... ἀπεφάσισαν κοινὴ γνώμη ὅσα ἡ σημερινὴ δεινότης περὶ στας ἀπαιτεῖ, καὶ ὅπως ἀπαιτεῖ, πρὶν ἀναβάλουν τὰς ἐργασίας τῆς Συνελεύσεως... προσφέρουν, ἐν πρώτοις, στὸν Ὑψιστον μετ' ὅλης τῆς ταπεινότητος καὶ εὐλαβείας τὴν ὀφειλομένην εὐκρινὴ εὐγνωμοσύνην τοῦ πιστευόντος καὶ ἐλπίζοντος εἰς Αὐτὸν ἑλληνικοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον, ἂν καὶ ἄφησε νὰ πέσῃ εἰς πειρασμούς, κρίμασιν οἷς Αὐτὸς οἶδε, δὲν ἐγκατέλειψεν ὅμως οὐδὲ στιγμὴν εἰς τὸν μακρὺν τοῦτο καὶ πολυῶδον ἀγῶνα, ἀλλὰ τὸν ἐπεσκέφθη ἐξ ὕψους καὶ ἐθανυμάστωσε εἰς αὐτὸν τὴν θεῖαν Του δύναμιν, εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου ὀνόματος Αὐτοῦ...».

Ἐλλήνες, ὅταν ἐμβήκαμεν εἰς τὸ μέγα τοῦτο σάδιον, ἐκηρύξαμεν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, τὴν σταθεράν μας ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἐβεβαιώσαμεν μέ δημοσίους ὅρκους καὶ καθιερώσαμεν μέ τόσας θυσίας καὶ αἵματα. Ἄς δεῖξωμεν καὶ πάλιν, ὅτι εἴμεθα χριστιανοί·

ὅτι εἴμεθα Ἕλληνες, πιστοὶ εἰς τὸν ὅρκον μας, σταθεροὶ εἰς τὴν ἀπόφασιν μας· καὶ ὅτι, μέ τὸν Σταυρόν ἐμπρὸς καὶ μέ τὰ ὅπλα εἰς τὰς χεῖρας, προτιμῶμεν νὰ καταβῶμεν εἰς τοὺς τάφους χριστιανοὶ καὶ ἐλεύθεροι, παρά νὰ ζήσωμεν σκλάβοι, χωρὶς πατρίδα, χωρὶς θρησκείαν, χωρὶς τιμὴν, χωρισμένοι τῶν συγγενῶν καὶ φιλιτάτων...»

Ἐργαφὴ ἐν Ἐπιδραύρῳ τῇ 16 Ἀπριλίου 1826

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Γ' Συνελεύσεως

Πανοῦτζος Νοταρᾶς

Ἡ ἡρωικὴ "Ἐξοδος τοῦ Μεσολογγίου

Γιὰ τὴν ἡμέρα τῆς ἡρωικῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου καὶ τὴν συμβολὴν στὸν ἀγῶνα τοῦ σεβαστοῦ ἱεράρχου Ρωγῶν Ἰωσήφ ἀφηγεῖται ὁ Δημήτριος Μακρῆς, κλεφταρματολὸς ποὺ πρωταγωνίστησε κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου καὶ στὴν ἐξοδο ὁδήγησε τὴν ἀριστερὴν πτέρυγα τῆς φρουρᾶς:

«**Ὅ**τε δ' ἀνέτειλεν ἡ φοβερά ἐκείνη ἡμέρα τῆς 10ης Ἀπριλίου καὶ ἐπέτειος τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου, ὁ σεβαστός ἱεράρχης Ρωγῶν Ἰωσήφ ἐτέλεσε τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος... Μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας καὶ ἀπὸ τῶν βάθρων τῆς ὥрайας πύλης, μετὰ πόνου καὶ θάρρους ἀρμόζοντος εἰς τὴν κρίσιμον ἐκείνην ὥραν, ὠμίλησε πρὸς τοὺς ἐκκλησιαζομένους μαχητάς καὶ ἄλλους ἐνθαρρύνων καὶ προτρέπων αὐτοὺς νὰ ὑποστῶσι μετὰ θάρρους καὶ ἀγογγύστως ὅ,τι καὶ ἂν ἤθελε συμβῇ αὐτοῖς κατὰ τὴν τρισέβδοξον ἐκείνην νύκτα, καὶ νὰ πιστεῦσωσιν ἀκραδάντως καὶ μετὰ πεποιθήσεως, ὅτι ἡ ὀρισθεῖσα ἐκείνη ἡμέρα τῆς 10ης Ἀπριλίου, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπέτειον ἐορτὴν τῆς ἐκ νεκρῶν τετραήμερου ἀναστάσεως τοῦ Λαζάρου καὶ παραμονὴν τῶν Βαΐων, ἦτο ἐκ θείας ἐμπνεύσεως τεταγμένη, ἐπιμαρτυροῦσα καὶ κρατύνουσα τὴν πεποιθήσιν τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἀγώνων καὶ θυσιῶν, τῶν ἀναλαβόντων τὸν ἄνισον καὶ δυσχερῆ πόλεμον κατὰ τῆς μεγάλης Ὄθωμανικῆς αὐτοκρατορίας, καὶ καθὼς ὁ Κύριος καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀνέστησε τὸν Λάζαρον τὴν

τετάρτην ἡμέραν ἀπὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, οὕτω καὶ ἡ Ἑλλάς θ' ἀναστηθῇ ἀπαλλασσομένη ἐκ τῆς βαρβάρου καὶ μυσαρᾶς τυραννίας τῶν Τούρκων ἐπὶ τέσσαρας ἤδη αἰῶνας καὶ θά καταστῇ οὕτω Βασίλειον μέγα καὶ ἰσχυρὸν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὡς καὶ πρότερον «θαρρεῖτε λοιπὸν καὶ ἀνδρίξεσθε καὶ πεποιθате πρὸς τὸν προστάτην καὶ ἀντιλήπτορα τῶν ἀδυνάτων, παντοδύναμον Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν».

Οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ τρισεβάστου καὶ μάρτυρος ἱεράρχου Ἰωσήφ, συνεκίνησαν τοὺς πάντας καὶ ἐνέπλησαν αὐτοὺς χαρὰς καὶ θάρρους, ζωηροὶ δέ καὶ εὐθυμοὶ ἠσπάζοντο ἀλλήλους τὸν τελευταῖον ἀσπασμόν καὶ ἀπεχωρίζοντο, εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι οὔτε ὅσα ὑπέστησαν, οὔτε ὅσα ἐμελλον νὰ δοκιμάσωσι καὶ ἀψηφοῦντες καὶ περιφρονοῦντες καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὅστις μετ' ὀλίγον τοὺς ἀνέμενεν...

Ὁ Καψάλης πυρπολεῖ τὴν πυριτιδαποθήκην

Ρήγας Βελεστινλής Ο ΘΟΥΡΙΟΣ

Ως τότε πολέμια τὰ ζῆμιν σὰ σταῖς
Μονέχοι σὺ λιοπύρρι, σπύϊ ράχαις σὰ βτείς
Σταλαῖ τὰ κρταῖμνα, τὰ βλιττωμὰ κλαδιά,
Νὰ φύγωμ' ἀπ' τὸν Κόσμον, γιὰ τὴν πατρίδα σου

Ρήγας Βελεστινλής

...Ἐλάτε μ' ἓναν ζήλον, σὲ τοῦτον τὸν καιρόν,
νὰ κάμωμεν τὸν ὄρκον, ἐπάνω στὸν Σταυρόν.
Συμβούλους προκομμένους, μὲ πατριωτισμὸν
νὰ βάλωμεν εἰς ὅλα, νὰ δίδουν ὁρίσμον.
Οἱ νόμοι νὰν' ὁ πῶτος, καὶ μόνος ὁδηγός,
καὶ τῆς πατρίδος ἓνας, νὰ γένη ἀρχηγός.
Γιατὶ κ' ἡ ἀναρχία, ὁμοιάζει τὴν σκλαβιά,
νὰ ζοῦμε σὰν θηρία, εἰν' πλιὸ σκληρὴ φωτιά.
Καὶ τότε μὲ τὰ χέρια, ψηλὰ στὸν οὐρανὸν
ἄς ποῦμ' ἀπ' τὴν καρδιά μας, ἐτοῦτα στὸν Θεόν·

Ἐδῶ σηκώνονται οἱ πατριῶται ὀρθοί, καὶ ὑψώνοντες
τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, κάμνουν τὸν ὄρκον.

Ὅρκος κατὰ τῆς τυραννίας καὶ τῆς ἀναρχίας.
Ὡ βασιλεῦ τοῦ κόσμου, ὀρκίζομαι σὲ σέ,
στὴν γνώμην τῶν τυράννων, νὰ μὴν ἔλθῳ ποτέ.
Μήτε νὰ τοὺς δουλεύσω, μήτε νὰ πλανηθῶ,
εἰς τὰ ταξίματά τους, γιὰ νὰ παραδοθῶ...

Ἡ προσευχή τοῦ Μακρυγιάννη

Ἡ προσευχή τοῦ Μακρυγιάννη στὴν Θεοτόκο διατηρεῖ καὶ
σήμερα τὴν ἐπικαιρότητά της.

Θεοτόκο, μητέρα τοῦ παντός..., προστρέχομεν οἱ
« ἁμαρτωλοὶ, οἱ ἀδύνατοι, εἰς τὴν εὐσπλαχνίαν τῆς
ἀγαθότης σου, νὰ λυπηθεῖς τοὺς ἀθώους ἐκείνους... ὅπου
'τρέξαν ξιπόλυτοι καὶ γυμνοί, ἐκείνους ὅπου ἄφησαν
χῆρες καὶ ἄρφανά, ἐκείνους ὅπου ἔχσαν τὸ αἷμα τους,
κατὰ τὸν ὄρκον τους, ν' ἀνασθηθεῖ διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ
Παντοκράτορα ἡ σκλαβωμένη τους πατρίδα καὶ νὰ
λαμπρυνεῖ ὁ σταυρός τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ δι' αὐτόν τὸν
ὄρκον αὐτεῖνοι πέθαναν δι' αὐτεῖνη τὴν πατρίδα καὶ θρη-
σκεία, καὶ θυσιάσαν καὶ τό ἔχει τους....

Θεοτόκο μου, νὰ περικαλέσεις τὸν ἀφέντη μας καὶ
τὸν μονογενῆ σου ν' ἀναστήσει
πίσου αὐτά... ὅπου κα-

τακερματίσαμεν ἑμεῖς οἱ ἀχάριστοι καὶ μᾶς ἤβρε ἡ δίκια του ὀργή... καὶ νὰ φέρει πίσου τὴν εὐκὴ Του καὶ τὴν εὐλογία Του καὶ τῆς βασιλείας Του, ὅπου τὴν στερηθήκαμεν ἀπὸ τὴν κακία μας καὶ διστελεία μας καὶ ἐγίναμεν ἡ παλιόψαθα τῆς κοινωνίας, καὶ ἐγίναμεν καθὼς φαινόμεσθε ὡς τὴν σήμερον.

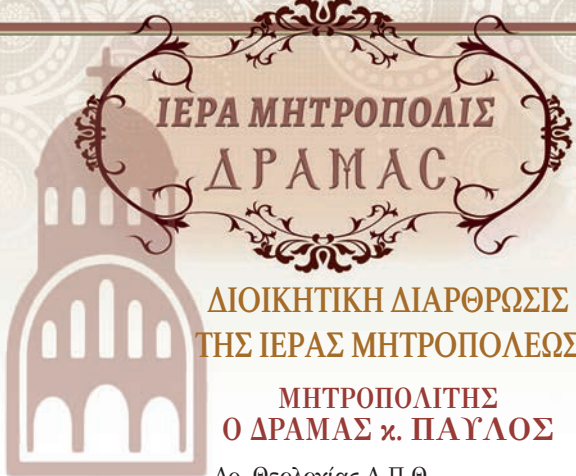
Τὸ ἔλεός Του, εἶναι ἄβυσσος τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς ἀνόητους ἐμᾶς καὶ τοὺς ὀδιτελεῖς, νὰ μᾶς ἐνώση καὶ νὰ μᾶς φωτίσῃ, καὶ νὰ μᾶς δώσῃ εἰς τὸ ἐξῆς, πατριωτικὰ καὶ ἀγαθὰ αἰσθήματα, διὰ τὴν Πατρίδα μας καὶ τὴν Θρησκεία μας, καὶ πίστη καθαρὰ νὰ ᾗχομε εἰς τὸν Παντοουργό μας καὶ εἰς τὴν Βασιλεία Του, νὰ μᾶς σώσῃ ἐδῶ καὶ εἰς τὴν παντοτεινὴ ζωὴ, νὰ δώσῃ τοῦ γηρατείου Του ῥῆνῃ καὶ ὁμόνοιαν, τὴν εὐκὴ Του καὶ τὴν εὐλογία Του, καὶ εἰς τὸν λαόν Του, νὰ ῥθῇ πίσου ἡ νεκρανάστασί του, διὰ τῆς εὐλογίας Του»...».

Στρατηγὸς Μακρυγιάννης

ΠΗΓΕΣ

1. Θ. Κολοκοτρώνη, Διήγησις συμβάντων τῆς Ἑλληνικῆς Φυλῆς ἀπὸ τὰ 1770 ἕως τὰ 1836, ἐποπτεία-εἰσαγωγή Ἀπ. Δασκαλάκη.
2. Μακρυγιάννη Ἀπομνημονεύματα, ἐκδ. Καραβία.
3. Φ. Πουκεβίλ, Ἱστορία τῆς ἀναγεννήσεως τῆς Ἑλλάδος (1740 - 1824).
4. Ν. Ἀγγελίδου, Ἡ ἑλληνικὴ Σημαία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, περιοδ. «Ἑλληνισμός» ἔτος 11, (Ἰούλιος 1908).
5. Χριστοφόρου Περραιβοῦ, «Ἀπομνημονεύματα πολεμικά» στὸ Ἀπομνημονεύματα Ἀγωνιστῶν τοῦ 21, τ. 2ος.
6. Κ. Β. Καραστάθη: Ὅσιος Σεραφεῖμ, ὁ ἐκ Ζελίου Λοκρίδος Μοναστής τῆς Δομβοῦς Βοιωτίας, Ἔκδ. Ἱ. Μητροπ. Φθιώτιδος, 2010
7. Ἰωάννη Βλαχογιάννη, Ἡ βιογραφία τοῦ στρατηγοῦ Γεωργίου Καραϊσκάκη.
8. Ἀθηνᾶς Ταρσοῦλη, Μαντῶ Μαυρογένους.
9. Νικ. Π. Βασιλειάδῃ, Γιά τὴν Ἑλευθερία, ἐκδ. Σωτήρ.
10. Ἐφημερ. Ἑλληνικά Χρονικά, ὑπὸ Ἰωάννου Ἰακώβου Μάγερ, Μεσολόγγι.
11. «Αἱ ἔθνικαὶ Συνελεύσεις», Ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας 1821-1832, Ἔκδ. Βιβλιοθήκης Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, τόμος Α', Ἀθῆναι 1971.
12. Νικολάου Κ. Κασομούλη, Ἀγωνιστοῦ τοῦ Εἰκοσιένα, Μακεδόνας, Ἐνθυμήματα Στρατιωτικὰ τῆς Ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων 1821-1833 ὑπὸ Ἰωάννη Βλαχογιάννη, τόμ. Α' Ἀθῆναι 1939.
13. Ρήγα Φεραίου, Θούριος.
14. Ἡλία Β. Οἰκονόμου, Ὁ Θεὸς καὶ τὸ 1821, Ἀθῆνα 2018.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΡΑΜΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ Ο ΔΡΑΜΑΣ κ. ΠΑΥΛΟΣ

Δρ. Θεολογίας Α.Π.Θ.

Έκλογή: 5/10/2005. Χειροτονία: 9/10/2005.

Ένθρόνισις: 19/11/2005.

Α΄ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

Έδρα: Δράμα, Βενιζέλου 168 Τ.Θ. 78, Τ.Κ.: 66131

Τηλέφωνο: (πρόθεμα 25210) Μητροπολίτου

καί Γραφείων: 32362 Fax: 33014

e-mail: imdramas@otenet.gr

Internet site: www.imdramas.gr

Πρωτοσύγκελλος: Αρχιμ. Οικουμενικού Θρόνου
Γεώργιος Τσακίρογλου

Γραφείον Μητροπολίτου. Εισηγηταί: Αρχιμ. Χριστόδουλος Μετεντζίδης, Διάκονος Εὐάγγελος Μουτόπουλος, Εὐθύμιος Παπαδόπουλος

ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

1. Μητροπολιτικόν

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης

Μέλη: Πρωτ. Αναστάσιος Κουρτεσίδης, Πρωτ. Ἀνέστης Παπαδόπουλος, Ἀναστάσιος Χατζηκυριακίδης (δικηγόρος), Δημήτριος Μπαϊρακταρίδης (πτυχ. Σχολῆς Ν.Ο.Ε.), Λεωνίδας Γαλανόπουλος καί Παναγιώτης Λεπιδης (Ἐκκλ. Σύμβουλοι)

Γραμματεὺς: Δημήτριος Βογιατζῆς

2. Ἐπισκοπικόν Δικαστήριον

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης

Μέλη: Αρχιμ. Γεώργιος Τσακίρογλου καί Πρωτ. Ἀντώνιος Παυλίδης

3. Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον

Πρόεδρος: Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης

Μέλη: Αρχιμ. Γεώργιος Τσακίρογλου, Πρωτ. Ἀναστάσιος Κουρτεσίδης, Παντελεήμων Χατζητεκελῆς, Μαρία Παπαδάκη

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ

Γραφείον Γάμων καί Διαζυγίων – Γραφείον Α.Δ.-Τοπικόν ΤΠΟΕΚΕ: Αρχιμ. Χριστόδουλος Μετεντζίδης

Γραμματεὺς-Υπεύθυνος ἐπιστολογραφίας Μητρο-
πολίτου: Δημήτριος Βογιατζῆς
Λογιστήριον-Ταμείον: Παναγιώτης Πετρίδης
Τεχνικόν Γραφείον: ...
Ὁδηγός: Εὐθύμιος Παπαδόπουλος
Κλητήρ: Μιχαήλ Τσαούσης
Ενοριακοί Ναοί: 102
Μοναστηριακοί Ναοί: 4
Ἐφημέριοι: Λειτουργοί 99
Πρεσβύτεροι: 97
Διάκονοι: 2
Συνταξιούχοι Ἱερεῖς: 25

ΙΕΡΑΙ ΜΟΝΑΙ

Ἀνδρῶα

Ἱερά Λαυρεντιανή Μονή Μεταμορφώσεως τοῦ
Σωτῆρος-Νέα Σουμελά

Διεύθυνσις: Τέρμα Εὐξείνου Πόντου
Τ.Κ. 661 00 Νέα Κρώμνη Δράμας

Γυναικεῖαι

1. Ἱερά Μονή Παναγίας Εἰκοσιφοινίσσης:

Ἔτος ιδρύσεως: 452

Διεύθυνσις: Τ.Κ. 620 47 Πρώτη Σερρών

Τηλ: 2510-516581

Ἡγουμένη: Ἀλεξία Μοναχή (Μον. 20)

2. Ἱερά Μονή Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος:

Ἔτος ιδρύσεως: 1976

Διεύθυνσις: Τ.Κ. 661 00

Ταξιάρχαι Δράμας. Τηλ: 25210-45023

Ἡγουμένη: Πορφυρία Μοναχή (Μον. 32)

Μετόχια Ἱεράς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης:

α. Παναγία ἡ Ἡλιόκαλλη ἐν Σέρραις

β. Μεταμόρφωσις τοῦ Σωτῆρος Θάσου

Ὑπό ἀνασύστασιν:

Ἱ.Μ. Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Πρασινάδας

Παρανεστίου. Τηλ. 25240-22032

Υπεύθυνος: Ἀνατόλιος Μοναχός

Β'. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

Θεῖον Κήρυγμα

Ὁ Πρωτοσύγκελλος, ὁ ἱεροκήρυξ Σεβαστιανός
Τσιαντῆς (τηλ. 25210-32782 καί 32733), οἱ ἀρχι-
ερατικοί ἐπίτροποι, οἱ ἐφημέριοι πτυχιούχοι Κληρικοί,
ὡς καί οἱ ἐντεταλμένοι λαϊκοί Θεολόγοι.

Κατήχησις

Κατηχητικά Σχολεῖα: Κατώτερα, Μέσα, Ἀνώτερα,
σύνολον 45.

Κύκλοι μελέτης Ἀγίας Γραφῆς, σύνολον 55.

Ἑσπεριναί Ὁμιλῖαι

Εἰς τὰς ἐνορίας τῆς Δράμας καί τὰς ἑδρας τῶν
ἀρχιερατικῶν περιφερειῶν, σύνολον 14.

Ραδιοφωνικά ἔκπομπαι

Μέσω ἀναμεταδότου μεταδίδεται τό πρόγραμμα

τοῦ Ραδιοφ. Σταθμοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καί τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ «Πειραϊκή Ἐκκλησία».

Ἱερά Ἐξομολόγησις

Εἰς μέν τήν πόλιν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ὑπό τοῦ Πρωτοσυγκέλλου καί ἄλλων πεπειραμένων κληρικῶν. Κατά τάς περιόδους τῆς Νηστείας 20 Πνευματικοί Πατέρες περιοδεύουν ἀπάσας τάς ἐνορίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Βιβλιοπωλεῖον «ΖΥΓΑΚΤΗΣ»

Γεωργίου Σταύρου 2. Τηλ. 25213 03736.

Κατασκηνώσεις

Μόνιμοι ἐγκαταστάσεις εἰς Γρανίτην καί Ἐξοχὴν Δράμας. Ὑπεύθυνοι: Ἀρρένων: Ἀρχιμ. Σεβαστιανός Τσιαντῆς. Θηλέων: Ἐλισάβετ Στάθη. Ἐκπαιδευτικός.

Ἀντιαιρετική Δράσις

Ὑπεύθυνος: Ἀρχιμ. Σεβαστιανός Τσιαντῆς

Ὑπηρεσία Ἀσθενῶν

Ὑπεύθυνος: Ἀρχιμ. Χρύσανθος Σαββίδης

Ὑπηρεσία Συμπαράστασews Οἰκογενείας

Ὑπεύθυνος: Πρωτ. Ἀναστάσιος Κουρτεσίδης

Βιβλιοθήκη Ἱ. Μητροπόλεως ἐν τῷ Ἐπισκοπείῳ

Ὑπεύθυνος: Παναγιώτης Πετρίδης

Ποιμαντική Στρατοῦ

Ὑπό τοῦ Ἱερέως τοῦ Συντάγματος καί τινων Κληρικῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Αἴθουσαι Διαλέξεων

1. Ἱερᾶς Μητροπόλεως «Ἑλληνικόν Φροντιστήριον Τραπεζοῦντος» 2. Χριστιανικῆς Ἑστίας 3. ΓΕΧΑ

Ὅρθόδοξοι Χριστιανικαί Ἀδελφότητες

α. ΖΩΗ. β. ΣΩΤΗΡ: Διακονοῦν τό καθηγητικόν καί κηρυκτικόν ἔργον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Γ'. ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

1. **Γενικόν Φιλόπτωχον Ταμεῖον:** Ὑπεύθυνος ὁ Σεβασμιώτατος καί 31 Ἑνοριακά Φιλόπτωχα Ταμεῖα.

2. **Ταμεῖον Ὑποτροφιῶν πρὸς ἐνίσχυσιν Ἱεροσπουδαστῶν καί Φοιτητῶν.**

3. **«Χριστοδούλειος οἶκος Ξενίας»** παρὰ τόν Ἱερόν Ναόν Ἁγίας Τριάδος Δράμας. Λειτουργεῖ ἡ τράπεζα ἀγάπης ὑπὸ τὴν εὐθύνην τοῦ πρωτ. Ἀναστασίου Κουρτεσίδη.

Δ'. ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

Τοπικαί Ἑορταί: α) Ὑπεραγίας Θεοτόκου Εἰκοσιφοίνισσης εἰς τὴν ἐν Παγγαίῳ φερώνυμον Μονήν, ἐνθα εὐρίσκεται ἡ ἱερά εἰκὼν αὐτῆς (15 Αὐγ.). β) Ἁγίας Βαρβάρας, πολιούχου Δράμας (4 Δεκ.). γ) Ὅσιων Γερμανοῦ καί Διονυσίου, Ἀ' Πατριάρχου Κων/πόλεως, κτητόρων τῆς Ἱ.Μ. Εἰκοσιφοίνισσης (22-23 Νοεμ.). δ) 172 Ὁσιομαρτύρων, ἐν τῇ Ἱ. Μο-

νη Εικοσιφοινίσσης ἀναιρεθέντων 24 Ἀπριλίου 1507 (Κυριακή τοῦ Θωμᾶ). ε) Ἀγίου Ἱεροθενομάρτυρος Χρυσοστόμου, Μητροπολίτου Δράμας - Σμύρνης (Κυριακή πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ). στ) Ὁσίου Γεωργίου τοῦ Νέου Ὁμολογητοῦ (4 Νοεμβρίου) καὶ λιτάνευσις τῆς λάρνακος Αὐτοῦ ἐν Δράμα κατὰ τὴν Δ΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν. ζ) Ἀγίου Δαβίδ, τελευταίου αὐτοκράτορος τῆς Τραπεζοῦντος, 1η Νοεμβρίου.

Ἱερὰ λείψανα

- Εἰς τὰς Ἱεράς Μονάς καὶ τινὰς Ἱερούς Ναούς. Μέγα μέρος τῶν ἱερῶν λειψάνων τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Εἰκοσιφοινίσσης ἐσυλήθη ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἐπιδρομέων καὶ κατακτητῶν κατὰ τὰ ἔτη 1917 καὶ 1941-1944 καὶ κατακρατεῖται εἰς Σόφιναν.

- Ὁσίῳ Γεωργίῳ τοῦ Νέου εἰς Ἱ. Μονὴν Ἀναλήψεως τοῦ Σωτῆρος Ταξιάρχων (Σίψα Δράμας).

Ε΄. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Μουσεῖον Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης: Παραπλευρῶς τοῦ Ἐπισκοπείου.

Ἱστορικά Μνημεῖα: α) Ὁ Ἱερός Ναός Ἀγίας Σοφίας Δράμας, 10ου αἰῶνος. β) Ὁ Ἱερός Ναός τῶν Ἀγίων Ταξιαρχῶν Δράμας, 14ου αἰῶνος. γ) Ὁ παλαιός Μητροπολιτικός Ναός Δράμας, 18ου αἰῶνος.

Νηστεῖες τῆς Ἐκκλησίας

- * Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ (ὅλον τὸ ἔτος)
- * Μεγάλη Τεσσαρακοστή
- * Μεγάλη Ἑβδομάδα
- * Ἀγίων Ἀποστόλων
- * Δεκαπενταγούστου
- * Τεσσαρακοστὴ Χριστουγέννων

Ἐπίσης νηστεύουμε χωρὶς λάδι κατὰ τίς παρακάτω ἑορτές, ὅποιαδήποτε ἡμέρα κι ἂν τύχουν, ἐκτός ἐάν συμπεσεὶ Σάββατο ἢ Κυριακή, ὅποτε καταλύουμε μόνο κρασί καὶ λάδι:

- * 5 Ἰανουαρίου, παραμονὴ Θεοφανείων
- * 29 Αὐγούστου, ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου
- * 14 Σεπτεμβρίου, Ὑψώσις τοῦ Τιμίου Σταυροῦ

Καταλύσεις Νηστειῶν

Κατὰ τὴν Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ, ὅταν αὐτὴ συμπίπτει μὲ Δεσποτικὴ ἑορτὴ ἢ Θεομητορικὴ ἢ ἑορτὴ Ἀγίων, ἐπιτρέπεται κατάλυση ἄλλοτε γενικὴ καὶ ἄλλοτε μερικὴ. Συγκεκριμένα:

Α) Κατάλυσις εἰς πάντα

- * Ἀπὸ 25 Δεκεμβρίου μέχρι 4 Ἰανουαρίου καὶ στίς 6 Ἰανουαρίου.

- * Από την Κυριακή του Τελώνου και Φαρισαίου μέχρι την Κυριακή του Ἀσώτου.
- * Κατά την Ἑβδομάδα τῆς Τυροφάγου (μόνο τυρί, αὐγά καί λοιπά γαλακτοκομικά, ὄχι ὅμως κρέας).
- * Κατά την ἑβδομάδα τῆς Διακαινησίμου (Κυριακή τοῦ Πάσχα μέχρι τοῦ Θωμᾶ).
- * Κατά την ἑβδομάδα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (μετά την Πεντηχοστή).

Β) Κατάλυσις ἰχθύος

Κατά τίς 7 Ἰανουαρίου, 2 Φεβρουαρίου, 25 Μαρτίου, 24 καί 29 Ἰουνίου, 6 καί 15 Αὐγούστου, 8 Σεπτεμβρίου, 14 καί 21 Νοεμβρίου.

Γ) Κατάλυσις οἴνου καί ἐλαίου

- * κατά τίς 11, 16, 17, 18, 20, 22, 25, 27, 30 Ἰανουαρίου
- * κατά τίς 8, 10, 11, 17, 24 Φεβρουαρίου
- * κατά τίς 9, 26 Μαρτίου
- * κατά τίς 23, 25, 30 Ἀπριλίου
- * κατά τίς 2, 8, 15, 21, 25 Μαΐου
- * κατά τίς 8, 11, 30 Ἰουνίου
- * κατά τίς 1, 2, 17, 20, 22, 25, 26, 27 Ἰουλίου
- * κατά τήν 31η Αὐγούστου

- * κατά τίς 1, 6, 9, 13, 20, 23, 26 Σεπτεμβρίου
- * κατά τίς 6, 18, 23, 26 Ὀκτωβρίου
- * κατά τίς 1, 8, 12, 13, 16, 25, 30 Νοεμβρίου
- * κατά τίς 4, 5, 6, 9, 12, 15, 17, 20 Δεκεμβρίου

Κατά τίς νηστείες τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων καί τῶν Χριστουγέννων (ἀπό 21 Νοεμβρίου ἕως 12 Δεκεμβρίου) καταλύουμε ψάρι, ἐκτός Τετάρτης καί Παρασκευῆς.

Ὅλα τά Σάββατα καί τίς Κυριακές τοῦ ἔτους δέν νηστεύουμε ἀπό κρασί καί λάδι, πλὴν τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

Νηστείες

κατά τίς ὁποῖες δέν τελοῦνται γάμοι

- α) Ἀπό τῆς 17ης Δεκεμβρίου μέχρι τῶν Χριστουγέννων
- β) Ἀπό τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς μέχρι καί τοῦ Μεγάλου Σαββάτου
- γ) Ἀπό τῆς 1ης μέχρι καί τῆς 14ης Αὐγούστου
- δ) Τήν 29ην Αὐγούστου, Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου
- ε) Τήν 14ην Σεπτεμβρίου, τοῦ Σταυροῦ
- στ) Τήν 5ην Ἰανουαρίου, παραμονή Θεοφανεῖων

Ωρολόγιον Πρόγραμμα Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν

ΚΥΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΟΡΤΕΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

ΜΗΝΕΣ	ΕΣΠΕ- ΡΙΝΟΣ	ΟΡΘΡΟΣ	ΑΠΟΛ. Θ. ΛΕΙ- ΤΟΥΡΓΙΑΣ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30
ΜΑΡΤΙΟΣ	6:00	7:30	10:30
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	6:00	7:00	10:00
ΜΑΪΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΙΟΥΝΙΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΙΟΥΛΙΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	7:00	7:00	10:00
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	6:00	7:30	10:30
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	5:00	7:30	10:30

ΑΓΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΗΜΕΡΟΝ	ΕΝΑΡΞΙΣ
ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ	7:30 π.μ.
ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ	7:00 π.μ.
ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ	7:30 π.μ.
ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΘΕΟΦΑΝΕΙΩΝ	7:30 π.μ.
ΘΕΟΦΑΝΕΙΑ	7:30 π.μ.

Αἱ Μεγάλοι Βασιλικαὶ Ὑμνοὶ τῶν Χριστογεννῶν καὶ Θεο-
φανείων ἀναγιγνώσκονται τὸ ἑσπέρας τῆς προπαραμονῆς. Τὸ
Εὐχέλαιον τῆς Μεγάλης Τετάρτης εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίου
Νικολάου Δράμας τελεῖται 4:00 μ.μ.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ	ΕΝΑΡΞΙΣ
ΠΡΟΗΓΙΑΣΜΕΝΗ Θ. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Ὡς ὁ Ὁρθρος ἢ ὁ Ἑσπερινός τοῦ μηνός ΜΕΓΑ ΑΠΟΔΕΙΠΝΟΝ Ὡς ὁ Ἑσπερινός τοῦ μηνός ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ 7:00 μ.μ. ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΥΜΝΟΣ 7:00 μ.μ. ΜΕΓΑΣ ΚΑΝΩΝ Ὡς ὁ Ἑσπερινός τοῦ μηνός	
ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΑ	
ΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΤΟΥ ΝΥΜΦΙΟΥ 7:30 μ.μ. ΠΡΟΗΓΙΑΣΜΕΝΕΣ ΘΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ Ὡς ὁ Ὁρθρος τοῦ μηνός ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ - Ἱερὸν Εὐχέλαιον 5:00 μ.μ. ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ - Ἀκολ. τοῦ Νικητῆρος 7:00 μ.μ. ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ ΠΡΩΙ - Ἑσπερινός καὶ Θεία Λειτουργία 7:00 π.μ. ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ ΕΣΠΕΡΑΣ - Ἀκολουθία τῶν Ἀγίων Παθῶν 7:00 μ.μ. ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΡΩΙ - Μ. Ὑμνος, Ἀποκαθλίωσις 8:00 π.μ. ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΣΠΕΡΑΣ - Ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου 7:00 μ.μ. ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΕΣΠΕΡΑΣ - Ἑξοδος τοῦ Ἐπιταφίου 9:00 μ.μ. ΜΕΓΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ ΠΡΩΙ - Ἑσπερινός καὶ Θεία Λειτουργία 8:00 π.μ.	
ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ	
ΕΝΑΡ. ΤΗΣ ΠΑΝΝΥΧΙΔΟΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ 11:00η νυκτερινῇ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ 12:00η νυκτερινῇ Β' ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ (Εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικόν Ναὸν Δράμας: 11 π.μ.) Ὡς ὁ Ἑσπερινός τοῦ μηνός	

Χρήσιμα τηλέφωνα Ν. ΔΡΑΜΑΣ

Τ. Μητρόπολις Δράμας imdramas@otenet.gr 25210 32362

Fax: 25210 33014

Δήμος Δράμας dhmos-dramas@dra.forthnet.gr 25210 25555

Δήμος Δοξάτου info@doxato.gr 25210 69528

Δήμος Προσοτσάνης dimarxeio@prosotsani.gr 25223 50103

Δήμος Παρανεστίου 25243 50100

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Ώστυνομική Διεύθυνσις Δράμας 25210 22341

Τμήμα Τροχαίας Δράμας 25210 22340

Έλληνικά Ταχυδρομεία 25210 48320

Δασαρχείον 25210 57841

Άρχαιολογικόν Μουσείον 25210 31365

ΟΤΕ 25210 26999

Σπήλαιον Πηγών ποταμού Άγγιτη (Μααρά) 25220 60460

Χιονοδρομικόν Κέντρον Φαλακρού 25210 62224

25230 81000

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Νοσοκομείον Δράμας 25210 23351

Κέντρον Ύγείας Παρανεστίου 25240 22222

Κέντρον Ύγείας Προσοτσάνης 25220 22222

Κέντρον Ύγείας Κ.Νευροκοπίου 25230 22222

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ

Κ.Τ.Ε.Λ. Δράμας 25210 32421

Ο.Σ.Ε. Δράμας 25210 36569

ΤΑΞΙ Δράμας 25210 22022 25210 32111 25210 21112

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΤΗΛΕΦΩΝΑ

ΤΟ ΕΓΚΟΛΠΙΟΝ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 2021

ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΔΡΑΜΑΣ

Α Φ Ι Ε Ρ Ω Μ Ε Ν Ο Ν

ΕΙΣ ΤΑ 200 ΕΤΗ ΕΚ ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ΕΤΥΠΩΘΗ ΤΟΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΝ

ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΕΤΟΥΣ 2020

ΕΙΣ ΤΙΣ ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

«ΜΕΛΙΣΣΑ»

Φωτογραφίες εξωφύλλων:

*Έμπροσθόφυλλο: Αλέξανδρος & Δημήτριος Ύψηλάντης
οί ἐκ Πόντου*

*Όπισθόφυλλο: Ό ἀνδριάντας τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου Ε',
στήν εἴσοδο τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.*

Σελιδοποίηση-Εκτύπωση-Βιβλιοδεσία

Γραφικές Τέχνες «Μελίσσα»

57021 Ασπροβάλτα Θεσσαλονίκης • Τηλ.: 23970 23313 • Fax: 23970 21754

email: melissa@melissaprint.com • www.melissaprint.com